Climate Action
Against Disinformation

Halk güneş enerjisini destekliyor ve iklim eylemi istiyor. Liderler sessiz.

COP31 sürecinde Avustralya ve Türkiye'de iklim bilgi boşluğuna dair araştırma bulguları

Climate Action
Against Disinformation

Yönetici Özeti 2

BÖLÜM 1 · COP31 FARKINDALIĞI 5

BÖLÜM 2 · HABER TALEBİ 12

BÖLÜM 3 · MEDYA VE İLETİŞİM KANALLARI 17

BÖLÜM 4 · İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ALGISI VE DENEYİMİ 30

BÖLÜM 5 · HÜKÜMETTEN BEKLENTİ VE TOPLUMSAL DESTEK 34

BÖLÜM 6 · ENERJİ, EKONOMİ VE DEZENFORMASYON 42

SONUÇ 62

EK 64

Climate Action
Against Disinformation

Yönetici Özeti

COP31 Antalya'da başlarken Türkiye'de 2.005, Avustralya'da 2.004 yetişkinle konuştuk. İki ülke dünyanın en büyük iklim toplantısına ortak ev sahipliği yapıyor ama iki ülkenin zirveye birlikte ev sahipliği yaptığından haberdar olanlar Türkiye'de yalnızca %14, Avustralya'da %11. Araştırma, iki toplumda da insanların iklim krizinin etkilerini kendi hanesinde hissettiğini, güneş enerjisini desteklediklerinden daha fazla adım ve medyadan daha fazla haber istediğini gösteriyor.

Ancak kirlenmiş ve bozulmuş bir bilgi ortamı onları yüzüstü bıraktı. Bu durum, lider ülkelerin bile COP31'de iklim eylemine yönelik geniş kamuoyu desteğinden habersiz kalmasına yol açmış olabilir.

1. Ev sahibi ülkelerde kendi COP'ları neredeyse hiç haberleştirmedi.

COP31'i duymamış ya da duyduğundan emin olmayanlar Türkiye'de %57, Avustralya'da %68. Zirveyle ilgili hiç haber görmeyen ya da çok az görenler Avustralya'da %82, Türkiye'de %53. İki ülkenin zirveye birlikte ev sahipliği yaptığından haberdar olanlar, on kişiden yalnızca yaklaşık biri. Haber ve bilgi boşluğu herkes için aynı derinlikte değil. Türkiye'de zirve haberi ev kadınlarının yalnızca %19'una ulaşmış. Avustralya'da iklim değişikliğiyle ilgili haberi en çok isteyen 18–24 yaş grubunun yalnızca %17'si zirveyi duymuş. Bilgi ortamı iklim haberlerine yönelik talebi görmezden geliyor gibi görünüyor, taraflı ve sermayeye ait yayın organları ise bu talebi tümüyle yok sayıyor, iklim eylemine yönelik yaygın kamuoyu desteğini dengelemek için yapay tartışmalar üreterek iklim eylemine karşıtlık yaratıyor.

2. İzleyici bekliyor: İnsanlar iklim değişikliğiyle ilgili daha fazla haber istiyor.

İklim değişikliğinin ülkelerine etkileri hakkında daha fazla haber isteyenler Türkiye'de %69, Avustralya'da %45 oranında. Daha azını isteyenler Türkiye'de %9 ve Avustralya'da %24 oranlarında. Sorduğumuz dört başlığın her birinde, iki ülkede de talep karşı görüşün önünde. Zirveyi hiç duymamış olanlar da ilgisiz değil, bu kesimin Türkiye'de %62'si, Avustralya'da %44'ü daha fazla haber istiyor. Sessizlik toplumdan gelmiyor.

3. İklim krizinin etkileri artık evin içinde.

İklim değişikliğinin ekonomiyi ve haneleri zorladığını söyleyenler Türkiye'de %77, Avustralya'da %62. Olağandışı hava olaylarını bizzat yaşadığını söyleyenler ise Türkiye'de %61, Avustralya'da %39.

4. İnsanlar COP31'in ev sahibi ülkelerinden daha güçlü iklim adımları bekliyor.

Türkiye'de toplumun %77'si hükümetin iklim değişikliği konusunda daha fazlasını yapmasını istiyor; daha azını isteyenler yalnızca %5. Avustralya'da hükümetin iklim değişikliği konusunda daha fazlasını yapmasını isteyenler, daha azını isteyenlerin iki katı.

5. İnsanlar yenilenebilir enerjiyi seviyor; kömür en az sevilen yakıt.

Güneş enerjisine olumlu bakanlar Türkiye'de %93, Avustralya'da %83. Rüzgâra olumlu bakanların oranı Türkiye'de %89 ve Avustralya'da %67. Kömür iki ülkede de en az olumlu bakılan enerji kaynağı. Kömüre olumsuz bakanlar Türkiye'de %52, Avustralya'da %39. Türkiye'de toplumun %62'si yenilenebilir enerjinin ülkeyi enerjide daha güvenli kıldığını düşünüyor. Toplumun önemli bir bölümü iklim değişikliğiyle ilgili yanıltıcı bilginin de farkında. Fikir belirtenlerin yarısından fazlası Türkiye'de %51 ve Avustralya'da %64, iklim dezenformasyonunu örgütlü ve kasıtlı buluyor.

Sonuç olarak

Bu araştırmanın hikâyesi kamuoyunun ilgisizliği değil. İki toplum da iklim krizini bugünün ve hanenin meselesi olarak görüyor, hükümetinden daha fazla adım ve medyasından daha fazla haber talep ediyor. İstek gerçek ve yaygın; eksik olan, insanlara ulaşan güvenilir haber. Toplumlar bekliyor.

BÖLÜM 1 · COP31 FARKINDALIĞI

Zirveden haberi olmayan iki ortak: Ev sahibi ülkeler kendi COP'ları hakkında neredeyse hiç bilgilendirilmedi

Türkiye'de %57, Avustralya'da %68 COP31'i duymamış ya da duyduğundan emin değil.

Bu bölümü bir bilgi sınavı olarak değil, hükümetlerin ve medyanın kamuoyuna ulaşma ve onu bilgilendirmedeki başarısızlığının bir tespiti olarak okumak gerekiyor. Dünyanın en büyük iklim toplantısı bu iki ülkenin ortaklığıyla yapılıyor ama iki ülkede de insanların çoğu zirveden haberdar değil. İlerleyen bölümlerde de göreceğiz ki toplumların zirveden bihaber oluşu konuya ilgisizliklerinden değil, iklim krizi ve zirveye dair güvenilir haber içeriğine yeterince erişemediklerinden.

Grafik 2 **Türkiye ve Avustralya:** COP31'e dair farkındalık ve bilinenler (%)

Q29: COP31'i duymuş muydunuz? · Q30: Ne kadar haber gördünüz? · Q25–Q27: Zirveyi kim yönetiyor, hangi ayda, nerede yapılıyor?

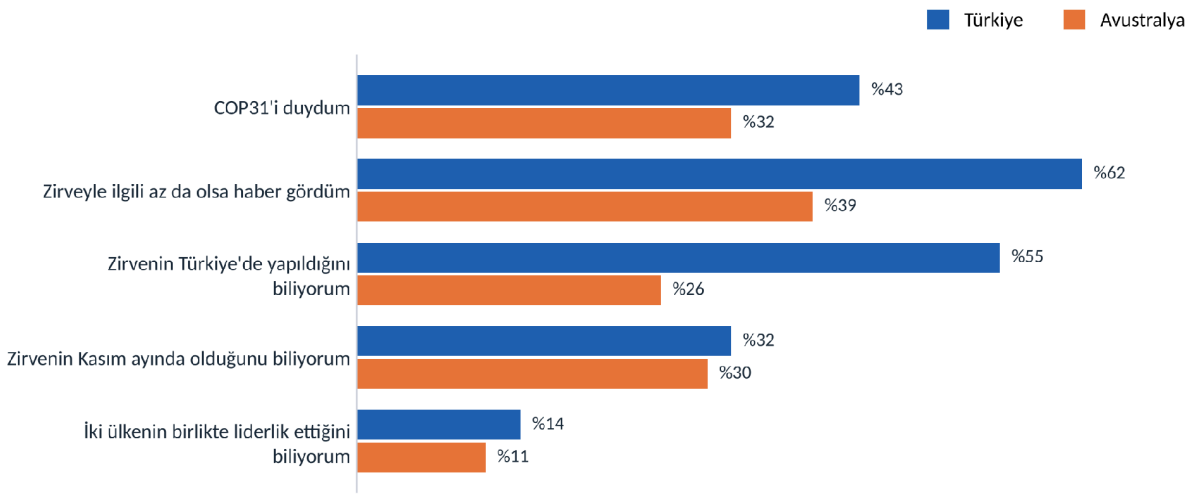

Zirveyi duyanlar Türkiye'de %43, Avustralya'da ise %32. Zirvenin Türkiye'de yapıldığını Türkiye toplumunun yarısından fazlası (%55) biliyor; Avustralya'da bunu bilenler dörtte bir (%26). Zirvenin Kasım ayında olduğunu bilenler iki ülkede de üç kişiden biri. İki ülkenin zirveye birlikte liderlik ettiğini bilenler ise Türkiye'de %14 ve Avustralya'da %11 oranlarında.

Grafik 3 **Türkiye:** COP31'i duyanlar ve zirve hakkında bilinenler

Q29, Q25, Q26, Q27: COP31'i duyanlar ve zirvenin lideri, tarihi ve yeri hakkında doğru yanıt verenler

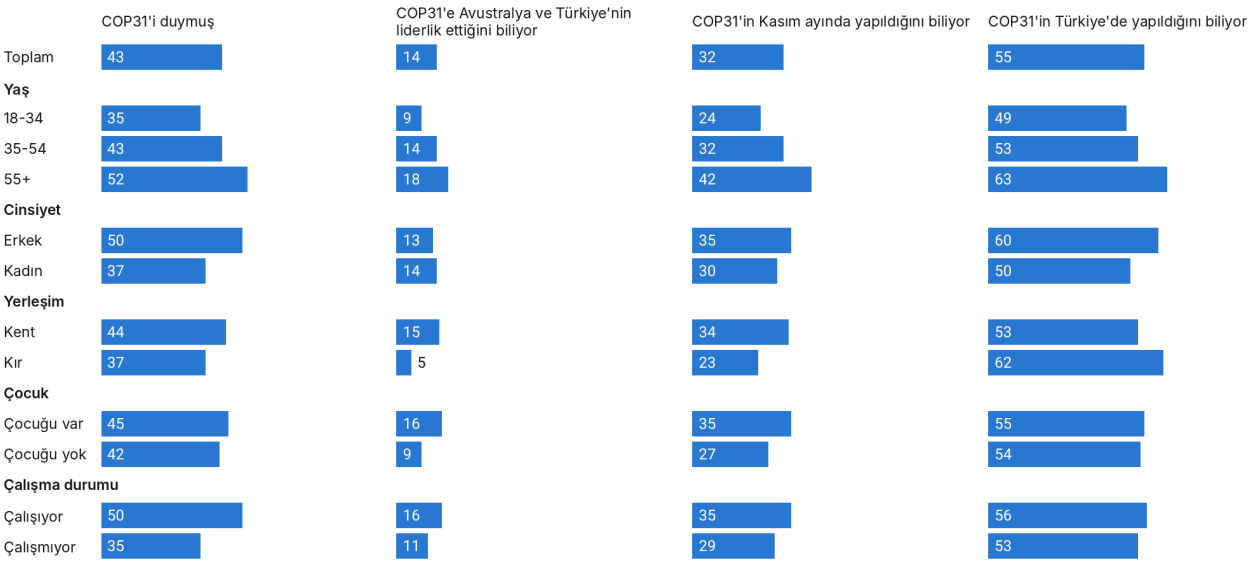

Doğru yanıtlar: Avustralya ve Türkiye liderlik ediyor (Q25), Kasım (Q26), Türkiye'de yapılıyor (Q27). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %43'ü COP31'i duymuş, ortak liderliği bilenler %14.

Zirve haberi herkese aynı ölçüde ulaşmamış erkeklerin %50'si, kadınların %37'si zirveyi duymuş. Aradaki bu fark haber tüketimi alışkanlıkları ve haber kaynağı tercihiyle oldukça ilişkili. Çalışanlarda bu oran %50, çalışmayanlarda %35; 55 yaş üstünde %52, 35 yaş altında %35. Zirvenin Türkiye'de yapıldığını bilenler çoğunlukta (%55) ama Avustralya ile paylaşılan liderlik çok az biliniyor.

Grafik 4 **Avustralya:** COP31'i duyanlar ve zirve hakkında bilinenler

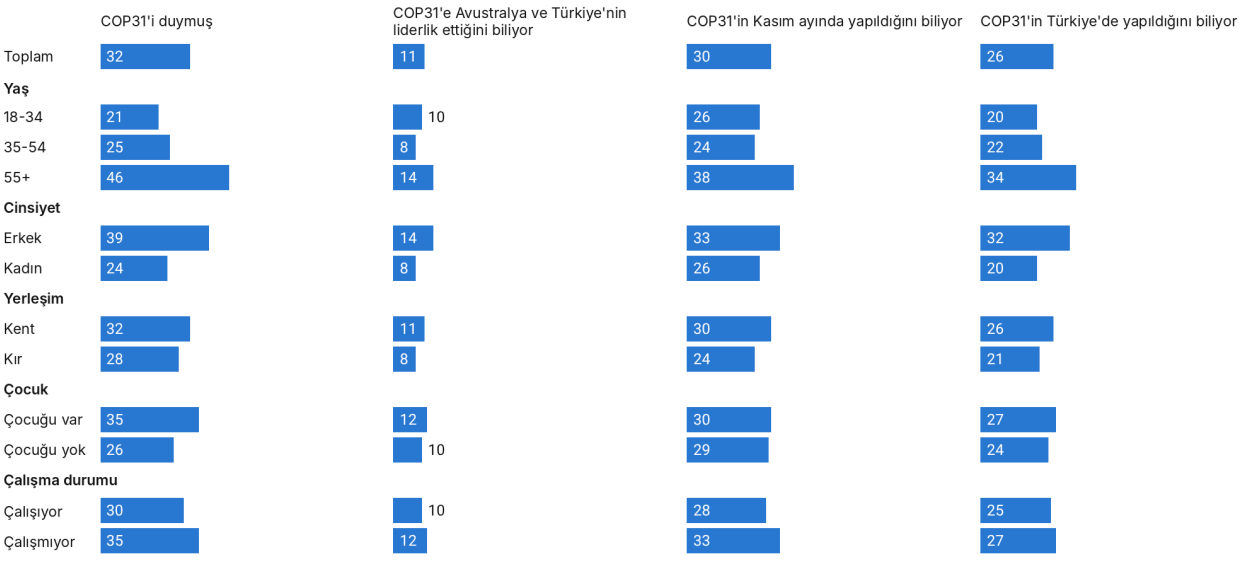

Doğru yanıtlar: Avustralya ve Türkiye liderlik ediyor (Q25), Kasım (Q26), Türkiye'de yapılıyor (Q27). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %32'si COP31'i duymuş, ortak liderliği bilenler %11.

Zirveden en çok 55 yaş üstü haberdar, bunun oranı %46, 35 yaş altında bu oran %21. Erkeklerin %39'u, kadınların %24'ü zirveyi duymuş. Avustralya'da genç kuşak zirveden büyük ölçüde habersiz.

Grafik 5 **Türkiye:** COP31 hakkında görülen haber

Q30: COP31 hakkında ne kadar haber gördünüz?

	Çok ya da biraz	Az	Hiç	Bilmiyorum
Toplam	37	25	29	10
Yaş				
18-34	35	22	32	11
35-54	35	26	29	10
55+	41	26	25	8
Cinsiyet				
Erkek	43	26	19	11
Kadın	31	23	38	8
Yerleşim				
Kent	38	25	28	8
Kır	31	23	30	17
Çocuk				
Çocuğu var	37	26	30	7
Çocuğu yok	39	23	24	14
Çalışma durumu				
Çalışıyor	47	26	20	6
Çalışmıyor	26	23	37	13

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Her on kişiden üçü (%29) zirveyle ilgili hiç haber görmemiş.

Çok ya da biraz haber gördüğünü söyleyenler %37. Hiç haber görmeyenler kadınlarda %38, erkeklerde %19. Çalışmayanlarda %37, çalışanlarda %20. Ev sahibi ülkede bile zirve haberi kadınlara ve çalışma hayatının dışındaki kesime daha az ulaşmış.

Grafik 6 **Avustralya:** COP31 hakkında görülen haber

	Çok ya da biraz	Az	Hiç	Bilmiyorum
Toplam	14	25	57	4
Yaş				
18-34	16	22	57	5
35-54	11	22	62	4
55+	14	30	52	4
Cinsiyet				
Erkek	18	31	48	4
Kadın	10	20	65	5
Yerleşim				
Kent	14	26	56	4
Kır	11	18	64	7
Çocuk				
Çocuğu var	15	27	54	4
Çocuğu yok	13	22	61	4
Çalışma durumu				
Çalışıyor	15	25	56	4
Çalışmıyor	12	25	58	5

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun yarısından fazlası (%57) zirveyle ilgili hiç haber görmemiş.

Çok ya da biraz haber gördüğünü söyleyenlerin oranı %14. Hiç haber görmeyenler her yaş grubunda yarının üstünde kadınlarda %65, erkeklerde %48.

Grafik 7 **Türkiye:** COP31'i kimin yönettiği konusunda bilinenler

Q25: Hangi ifade doğru? "BM iklim konferansı COP31'i … yönetiyor."

	Japonya	Avustralya	Fransa	Türkiye	ABD	Avustralya ve Türkiye	Bilmiyorum
Toplam	4	5	5	23	12	14	38
Yaş							
18-34	8	6	8	22	14	9	33
35-54	2	4	3	21	10	14	46
55+	3	3	3	26	11	18	34
Cinsiyet							
Erkek	4	4	5	29	12	13	33
Kadın	5	5	4	17	12	14	43
Yerleşim							
Kent	4	5	5	22	13	15	36
Kır	4	3	6	27	6	5	50
Çocuk							
Çocuğu var	4	5	5	21	12	16	38
Çocuğu yok	5	4	4	28	12	9	36
Çalışma durumu							
Çalışıyor	6	6	4	26	14	16	28
Çalışmıyor	2	3	5	20	10	11	49

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %38'i zirveyi kimin yönettiğini bilmiyor.

Yaklaşık dört kişiden biri yani %23 zirveyi yalnızca Türkiye'nin yönettiğini düşünüyor. "Bilmiyorum" diyenler kadınlarda %43, erkeklerde ise %33. Toplum zirveyi Türkiye ile ilişkilendiriyor ama Avustralya ile paylaşılan liderlikten haberdar değil. Bunun nedeni haber kaynaklarının bu bilgiyi servis etme biçimi olabileceği gibi insanlar, zirveye mekânsal olarak sahiplik yapmayı asıl sahiplik olarak değerlendirmiş olabilirler.

Grafik 8 **Avustralya:** COP31'i kimin yönettiği konusunda bilinenler

	Japonya	Avustralya	Fransa	Türkiye	ABD	Avustralya ve Türkiye	Bilmiyorum
Toplam	2	7	4	8	3	11	66
Yaş							
18-34	3	8	5	5	4	10	64
35-54	1	6	4	7	4	8	71
55+	1	7	3	12	1	14	64
Cinsiyet							
Erkek	2	8	4	11	2	14	59
Kadın	2	6	3	5	3	8	73
Yerleşim							
Kent	2	7	4	8	2	11	66
Kır	2	7	2	6	5	8	70
Çocuk							
Çocuğu var	2	7	3	9	3	12	64
Çocuğu yok	2	6	4	7	3	10	69
Çalışma durumu							
Çalışıyor	2	7	4	8	3	10	66
Çalışmıyor	1	7	3	8	2	12	67

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Üç kişiden ikisi (%66) zirveyi kimin yönettiğini bilmiyor.

"Bilmiyorum" diyenler kadınlarda %73, erkeklerde %59; her yaş grubunda %64 ile %71 arasında. Kendi ülkesinin müzakereleri yönettiğinden haberdar olanlar küçük bir azınlık.

Avustralya'da bir ek soru. Yalnızca Avustralya'da, halkın yüzde kaçının evinde güneş paneli olduğunu tahmin etmelerini istedik. Toplumun %64'ü "bilmiyorum" diyor; kadınlarda bu oran %70, erkeklerde %58. Tahmin yürütenlerin ortalaması %37.

> *Zirve, iki ortak ülkenin kamuoyuna sınırlı ölçüde ulaşmış. Bunu bir bilgi eksikliği olarak değil, bir haber boşluğu olarak görmek gereklidir. Veri bize bunu söylüyor.*

Bölüm Değerlendirmesi:

Zirve farkındalığı iki ülkede de demografik olarak güçlü biçimde örüntüleniyor, ama örüntünün ekseni farklı:

- **Türkiye:** En güçlü ayrışma çalışma durumunda ve eğitimde. Zirveyi duyanlar ev kadınlarında %19, tam zamanlı çalışanlarda %51 oranında. Ortaokul ve altı eğitimlilerde %30, üniversite mezunlarında ise %55.
- **Avustralya:** Belirleyici olan yaş ve cinsiyet. Zirveyi duyanlar 18–24 yaşta %17, 65 yaş üstünde ise %51 oranında.

Teknik açıdan dikkat çeken bir nokta var. Türkiye'de zirveyle ilgili az da olsa haber gördüğünü söyleyenlerin oranı %62, zirveyi duyduğunu söyleyen %43'ten fazla. Bu fark, insanların haberle bir biçimde karşılaşıp "COP31" adını hatırlamadığına işaret ediyor olabilir. Farkındalık soruları beyana dayandığı için, ölçtüğümüz şey zirve haberine maruz kalmaktan çok zirvenin adını tanımak olabilir. Bu tanıma da iklim müzakerelerinin ayrıntılarına odaklanmayan, dünya liderlerinin gelişiyle oluşan trafik gibi her büyük diplomatik etkinliğe ev sahipliği yapmanın doğal sonuçlarına odaklanan yerel bir bağlamdan gelmiş olabilir.

İkinci nokta ortak liderlik yapısıyla ilgili. Zirveyi duyduğunu söyleyenler arasında bile iki ülkenin ortaklığını bilenler Türkiye'de yalnızca %23, Avustralya'da %28 oranında. Zirvenin yeri daha iyi biliniyor: zirveyi duyanların Türkiye'de %74'ü, Avustralya'da %55'i zirvenin Türkiye'de yapıldığını biliyor. Bu bulgu, COP31'le ilgili başka haberleri gören kesime bile ortaklık bilgisinin ulaşmadığını gösteriyor.

Climate Action
Against Disinformation

BÖLÜM 2 · HABER TALEBİ

Toplum iklim değişikliği haberlerini bekliyor

İki toplum da iklim değişikliğiyle ilgili haberlerin azalmasını değil, artmasını istiyor.

Araştırma verilerinin ortaya koyduğu en güçlü ifadeler bu bölümde yer alıyor. İnsanlara iklim değişikliğiyle ilgili dört başlıkta daha fazla mı, daha az mı haber görmek istediklerini sorduk. En çok istenen başlık iki ülkede de aynı, **iklim değişikliğinin kendi ülkelerine etkileri.**

Grafik 9 **Türkiye ve Avustralya:** Daha fazla haber isteyenler ve iklim değişikliğinin ülkeye etkileri konusundaki tüm yanıtlar (%)

Q31: Aşağıdaki konularda daha fazla mı, daha az mı haber görmek istersiniz? ("çok daha fazla" ve "daha fazla" diyenler)

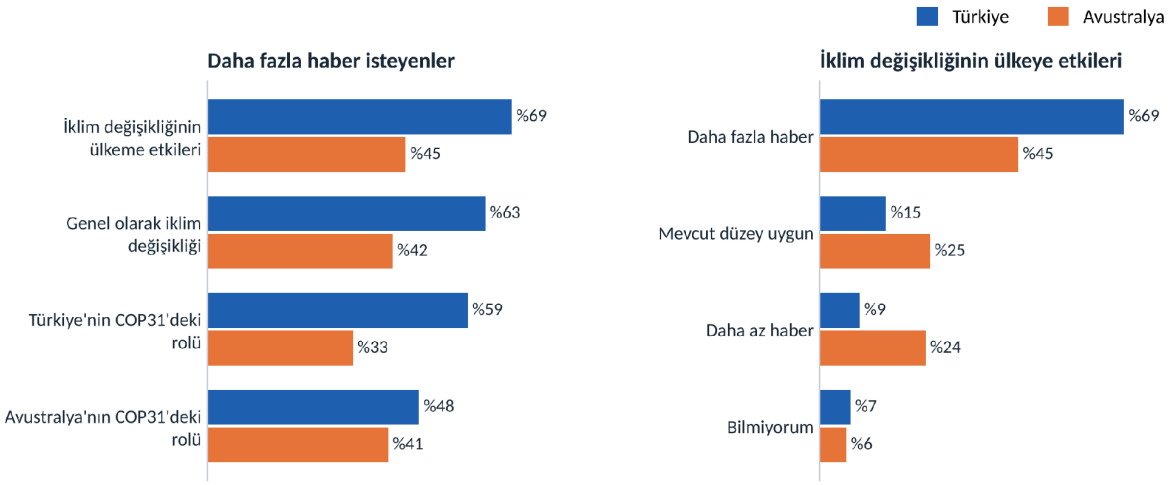

Türkiye'de, Avustralya'nın COP31'deki rolü hariç, dört başlığın üçünde çoğunluk daha fazla haber istiyor. Her beş kişiden dördü en az bir başlıkta daha fazlasını istiyor. İklim değişikliğinin ülkeye etkileri hakkında daha fazla haber isteyenler %69, daha az haber almak isteyenler ise %9. Haber almak isteyenlerin oranı istemeyenlerin yedi katından fazla.

Avustralya'da hiçbir başlık güçlü bir şekilde çoğunluğa ulaşmıyor ama her başlıkta daha fazla haber isteyenler daha azını isteyenlerin önünde. **İki ülkede de insanlar zirvenin kendisinden çok, iklim değişikliğinin kendi hayatlarına etkisini merak ediyor. Çünkü iklim**

değişikliğinin yol açtığı olumsuz sonuçlara önce bireysel hayatlarında ve hanelerinde, ardından da şehirlerinde ve ülkelerinde maruz kalıyorlar.

Grafik 10 **Türkiye:** Daha fazla haber isteyenler, başlıklara göre

Q31: Aşağıdaki konularda daha fazla mı, daha az mı haber görmek istersiniz? (% daha fazla)

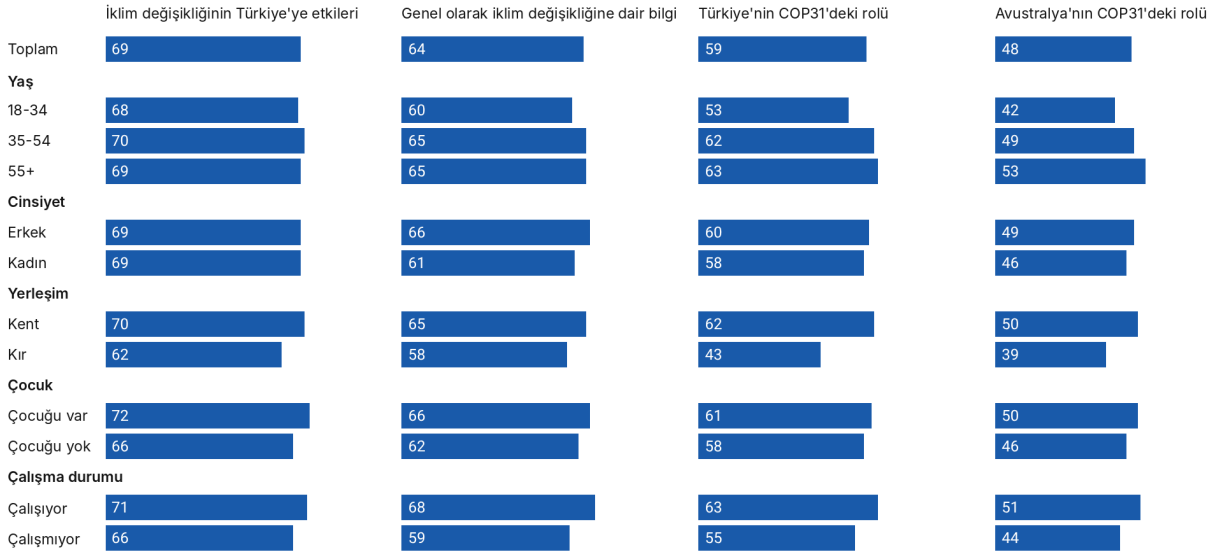

Daha fazla = çok daha fazla ya da daha fazla. Tüm yanıt ölçeği genel grafikte. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %69'u iklim değişikliğinin ülkeye etkileri hakkında daha fazla haber istiyor.

Bu istek toplumun her kesiminde yüksek. Tüm yaş gruplarında %68 ila %70, kadınlarda ve erkeklerde %69. Toplum iklim değişikliği hakkında genel bilgiyi %63 oranında, ülkesinin zirvedeki rolünü %59 oranla daha fazla görmek istiyor. Avustralya'nın zirvedeki rolüne ilgi bile %48 oranında.

Grafik 11 **Avustralya:** Daha fazla haber isteyenler, başlıklara göre

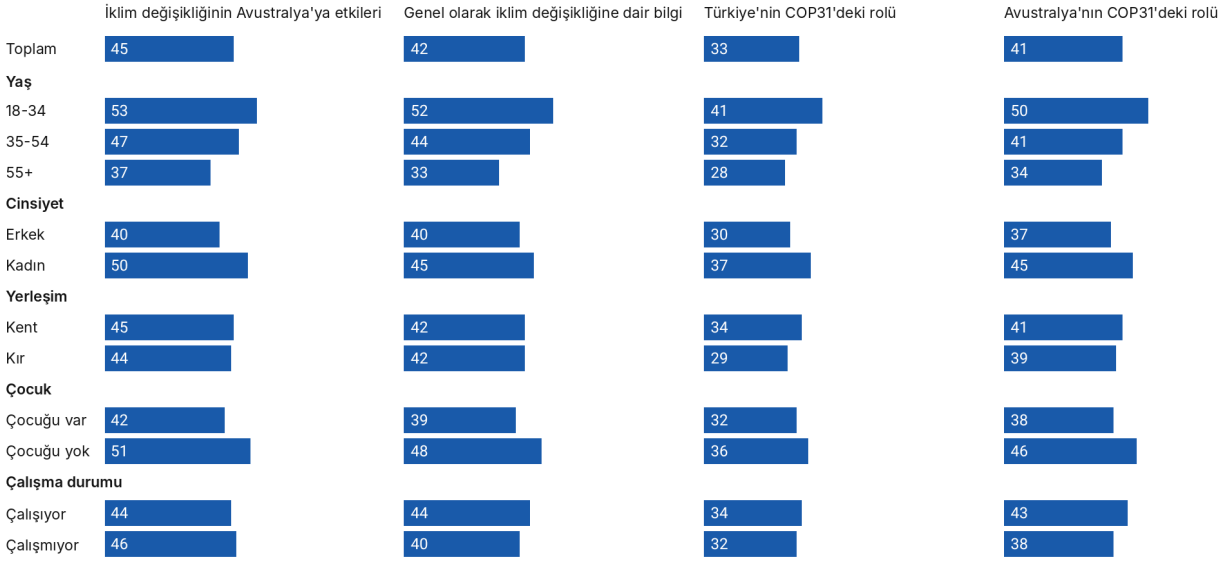

Daha fazla = çok daha fazla ya da daha fazla. Tüm yanıt ölçeği genel grafikte. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %45'i iklim değişikliğinin ülkeye etkileri hakkında daha fazla haber istiyor.

İstek en çok gençlerde ve kadınlarda: 35 yaş altında %53, 55 yaş üstünde %37. Kadınlarda %50, erkeklerde ise %40. Çocuğu olmayanlarda %51. 35 yaş altında dört başlığın üçünde istek yarıya ulaşıyor.

Zirveyi duymayanlar da ilgisiz değil

Araştırmanın en çok önemsediğimiz bulgusu bu. Zirveyi duymadığını söyleyenler arasında, **iklim değişikliğinin ülkeye etkileri hakkında daha fazla haber isteyenler Türkiye'de %62, Avustralya'da %44**. Aynı kesimin çoğu iklim değişikliğinin hanesini zorladığını da söylüyor: %75 ve %61.

Grafik 12 **Türkiye:** Daha fazla haber isteyenler: zirveyi duyanlar ve duymayanlar

Q31 × Q29: Her başlıkta daha fazla haber isteyenler, COP31'i duyanlar ve duymayanlar ayrı ayrı

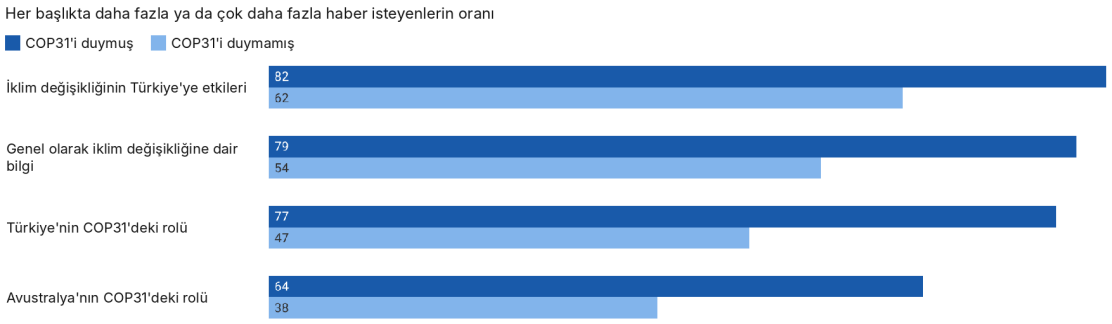

COP31'i duyup duymadığından emin olmayanlar gösterilmiyor. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Zirveyi duymayanların %62'si de iklim değişikliğiyle ilgili daha fazla haber istiyor.

Zirveyi duyanlar daha da istekli (%82), ama duymayanlarda da çoğunluk haber istiyor. Zirveyi duymamış olanların yarısına yakını (%47), Türkiye'nin zirvedeki rolü hakkında daha fazla haber görmek istiyor.

Grafik 13 **Avustralya:** Daha fazla haber isteyenler: zirveyi duyanlar ve duymayanlar

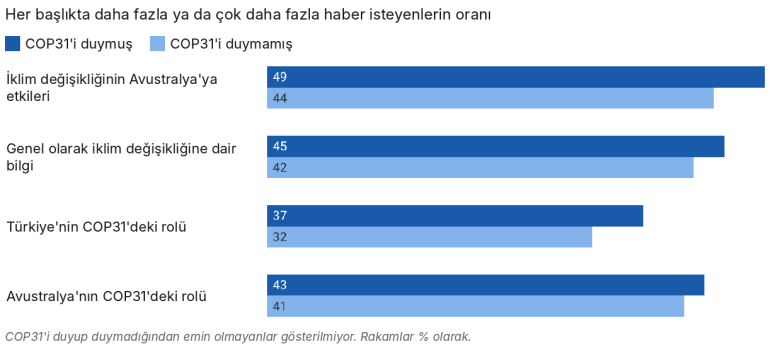

COP31'i duyup duymadığından emin olmayanlar gösterilmiyor. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Haber isteği, zirveyi duyanlarla duymayanlar arasında neredeyse aynı.

İklim değişikliğinin ülkeye etkilerinde %49 ve %44, iklim değişikliği hakkında genel bilgide %45 ve %42. Avustralya toplumunda haber isteği, zirveden haberdar olup olmamaktan bağımsız.

GÖRÜYORLAR

Toplum iklim değişikliğiyle ilgili daha fazla haber istiyor.

- İklim değişikliğinin ülkeye etkileri hakkında daha fazla haber isteyenler Türkiye'de %69 ve Avustralya'da %45 oranında.
- Daha azını isteyenler Türkiye'de %9 ve Avustralya'da %24 oranında.
- Türkiye'de beş kişiden dördü en az bir başlıkta daha fazla haber istiyor.

ÖNEM VERİYORLAR

Zirveyi duymayanlar da ilgisiz değil.

- Zirveyi duymayanlar arasında daha fazla haber isteyenler Türkiye'de %62 ve Avustralya'da %44 oranında.
- Aynı kesimin çoğu iklim değişikliğinin hanesini zorladığını söylüyor. Türkiye: %75, Avustralya: %61.

TALEP EDİYORLAR

En çok istenen içerik başlığı: İklim değişikliğinin ülkeye etkileri

- İnsanlar en çok iklim değişikliğinin kendi ülkelerine ve hayatlarına etkisini öğrenmek istiyor
- Türkiye'de talep her yaşta ve her kesimde yüksek.
- Avustralya'da talep en çok gençlerde, kadınlarda ve çocuğu olmayanlarda.

Bölüm Değerlendirmesi:

Bu bölüm, araştırmanın istatistiksel olarak en tutarlı bulgusunu içeriyor. Dört başlığın tamamında, iki ülkede de daha fazla haber isteyenler daha azını isteyenlerden fazla. İklim değişikliğinin ülkeye etkileri başlığında bu oran Türkiye'de %69'a - %9, Avustralya'da %45'e - %24. Bulgunun gücü, ankette karşı yönde bir seçeneğin de açıkça sunulmuş olmasından geliyor. Avustralya'da toplumun dörtte biri bu seçeneği işaretlemekten çekinmemiş. Bu da yanıtların yalnızca sosyal beğenirlikle açıklanamayacağını gösteriyor.

Türkiye'de haber talebi neredeyse toplumun tamamına yayılmış durumda. İklim değişikliğinin ülkeye etkileri hakkında daha fazla haber isteyenlerin oranı gençlerde de yaşlılarda da, kadınlarda da erkeklerde de aynı: yaklaşık her on kişiden yedisi. Yani Türkiye'de bu talebi bir kuşağın ya da belli bir grubun talebi olarak okuyamıyoruz.

Talebi ayrıştıran tek belirgin etken, insanların eğitim düzeyi ve çalışma hayatına katılımı. Eğitim düzeyi yükseldikçe talep artıyor. Ortaokul ve altı mezunlarında %60 oranındayken, üniversite mezunlarında bu oran %75. Aynı fark çalışma durumunda da görülüyor. İklim değişikliği hakkında bilgi talep edenler tam zamanlı çalışanlarda %70, ev kadınlarında %45. Ancak bu farkı ilgisizlik olarak okumak mümkün değil. En düşük eğitim grubunda bile çoğunluk, %60 oranında daha fazla haber istiyor.

Avustralya'da talep kuşaklara ve cinsiyete göre ayrışıyor. "Daha az haber" isteyen kesim de genel bir bıkkınlığı değil, tanımlanabilir bir grubu temsil ediyor: 65 yaş üstü, erkekler, yetişkin çocuk sahibi olanlar.

Zirveden haberdar olmak ile haber talebi arasındaki ilişki de iki ülkede farklı. Türkiye'de zirveyi duyanların %82'si, duymayanların %62'si daha fazla haber istiyor. Yani zirveden haberdar olanlar daha da istekli. Bilgi, ilgiyi besliyor görünüyor. Ama zirveyi hiç duymamış olanlarda da her on kişiden altısı daha fazla haber istiyor.

Avustralya'da ise iki grup arasındaki fark yalnızca 5 puan. Bu bulgu bizim için önemli: Avustralya'da talep, zirve haberine maruz kalmaktan bağımsız olarak var.

Kesitsel bir araştırma olduğu için bu ilişkilerde nedensellik kuramıyoruz ancak her iki ülkedeki örüntü de "duymayan ilgisizdir" varsayımını desteklemiyor.

BÖLÜM 3 · MEDYA VE İLETİŞİM KANALLARI

Toplum ekran başında ama zirve haberi ulaşmamış.

İki toplum da online ve ekran başında ama zirve haberi çoğunluğa ulaşmamış durumda.

Bu bölüm insanların iklim değişikliğiyle ilgili haberleri nerede gördüğüne ve bu konuyu nerede konuştuğunu ele alıyor. Haberlerde fark ettikleri değişim, sosyal medyadaki etkinlikleri, kullandıkları platformlar, okudukları yayınlar ve izledikleri kanalları bu bölümde analiz ediyoruz.

Grafik 14 **Türkiye ve Avustralya:** İklim değişikliği haberlerinde fark edilen değişim ve sosyal medyada etkinlik (%)

Q21: Son dönemde iklim değişikliği haberlerinde artış ya da azalış fark ettiniz mi? · Q40: Sosyal medyada aşağıdakileri ne sıklıkla yapıyorsunuz? (haftada en az bir kez)

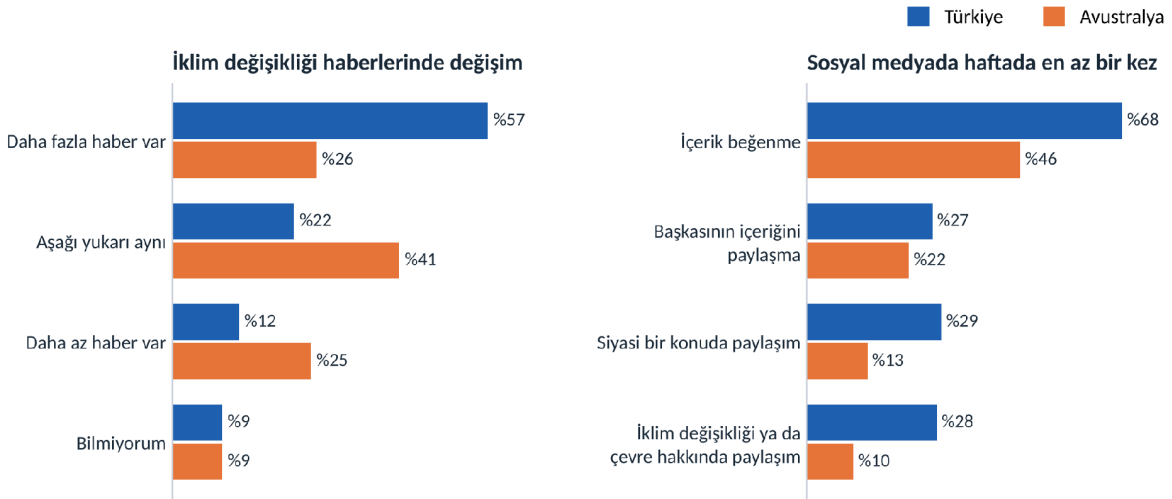

İki ülke burada birbirinden ayrılıyor. Türkiye'de toplumun yarısından fazlası %57 oranında son dönemde iklim değişikliği haberlerinin arttığını fark etmiş. Avustralya'da artış görenler %26 ile azalış görenler %25 oranında, başa baş. Türkiye'de iklim değişikliği ya da çevreyle ilgili paylaşım yapanların oranı %28, siyasi bir konuda paylaşım yapanlarla (%29) aynı düzeyde. Avustralya'da içerik beğenenler %46, iklim değişikliği ya da çevre hakkında paylaşım yapanlar %10. İnsanlar izliyor ama kendileri daha az paylaşım yapıyorlar.

Grafik 15 **Türkiye:** Son dönemde iklim değişikliği haberlerinde fark edilen değişim

Q21: Son dönemde iklim değişikliği haberlerinde artış ya da azalış fark ettiniz mi?

	Daha fazla	Aşağı yukarı aynı	Daha az	Bilmiyorum
Toplam	57	22	12	9
Yaş				
18-34	53	23	13	11
35-54	57	21	14	8
55+	62	22	9	8
Cinsiyet				
Erkek	58	20	13	10
Kadın	56	24	11	8
Yerleşim				
Kent	57	23	13	8
Kır	60	17	8	15
Çocuk				
Çocuğu var	59	22	11	8
Çocuğu yok	55	24	14	8
Çalışma durumu				
Çalışıyor	63	19	13	5
Çalışmıyor	50	25	11	14

Daha fazla = belirgin ya da biraz daha fazla; daha az = biraz ya da belirgin daha az. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %57'si iklim değişikliği haberlerinin arttığını fark etmiş, azaldığını söyleyenler %12.

Artış fark edenler çalışanlarda %63, çalışmayanlarda %50. 55 yaş üstünde %62. Buna rağmen zirveyi duyanlar %43'te, iki ülkenin ortaklığını bilenler %14'te kalıyor. Türkiye'de iklim değişikliği konuşuluyor; zirve ve ülkenin zirvedeki rolü ise toplumun çoğuna ulaşmamış.

Grafik 16 **Avustralya:** Son dönemde iklim değişikliği haberlerinde fark edilen değişim

	Daha fazla	Aşağı yukarı aynı	Daha az	Bilmiyorum
Toplam	26	40	25	9
Yaş				
18-34	29	39	24	8
35-54	22	43	25	10
55+	26	40	27	8
Cinsiyet				
Erkek	28	41	24	6
Kadın	23	40	26	11
Yerleşim				
Kent	26	41	25	8
Kır	24	36	29	11
Çocuk				
Çocuğu var	27	40	25	7
Çocuğu yok	24	41	25	11
Çalışma durumu				
Çalışıyor	28	41	24	7
Çalışmıyor	22	40	26	11

Daha fazla = belirgin ya da biraz daha fazla; daha az = biraz ya da belirgin daha az. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. İklim değişikliği haberlerinde artış görenler %26, azalış görenler %25.

En büyük grup %41 oranıyla bir değişiklik görmediğini ifade ediyor. Hiçbir kesimde belirgin bir artış algısı yok, Avustralya toplumu zirve başlarken bile iklim değişikliği haberlerinde bir yoğunlaşma görmediğini belirtmiş.

Grafik 17 **Türkiye:** Sosyal medyada haftalık etkinlik

Q40: Sosyal medyada aşağıdakileri ne sıklıkla yapıyorsunuz? (% her gün ya da haftada bir)

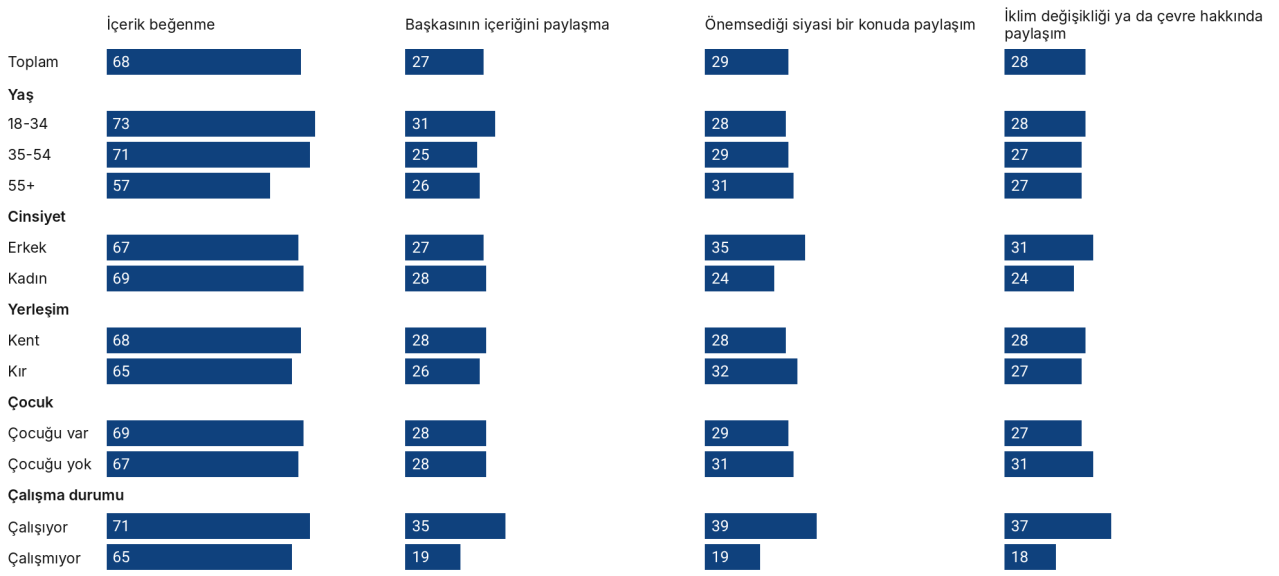

Haftada bir ya da daha sık = her gün ya da haftalık. Tüm sıklık ölçeği genel grafikte. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %28'i haftada en az bir kez iklim değişikliği ya da çevre hakkında paylaşım yapıyor.

Bu tür paylaşımlar çalışanlarda %37, çalışmayanlarda %17. Erkeklerde %31, kadınlarda ise %24. İçerik beğenenler %68. Toplum bu konuda susmuş değil, iklim değişikliğine dair aslında konuşuyorlar. Hane içindeki kesim ise sadece bu konuşmaya daha az katılıyor.

Grafik 18 **Avustralya:** Sosyal medyada haftalık etkinlik

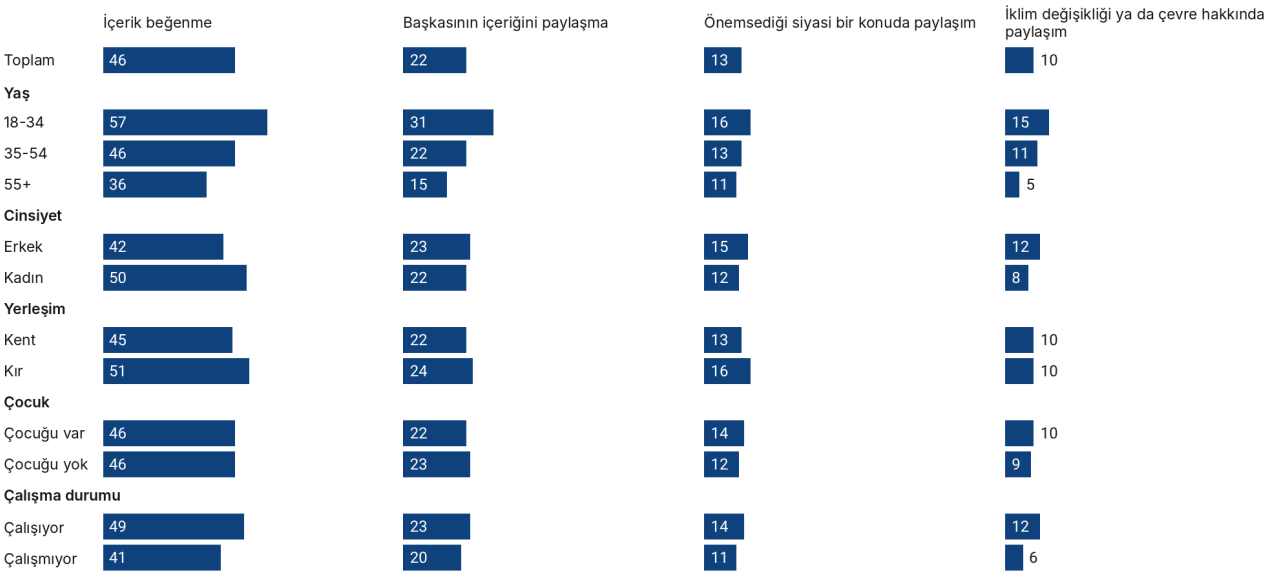

Haftada bir ya da daha sık = her gün ya da haftalık. Tüm sıklık ölçeği genel grafikte. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %10'u haftada en az bir kez iklim değişikliği ya da çevre hakkında paylaşım yapıyor.

Bu tür paylaşımlar 35 yaş altında %15, 55 yaş üstünde %5. İçerik beğenenler %46, 35 yaş altında %57. Toplumun geniş bir bölümü paylaşmasa da izliyor.

Haber, onu en çok isteyen kuşağa ulaşmıyor.

Grafik 32 **Türkiye ve Avustralya:** Yaşa göre zirveyi duyanlar ve iklim değişikliğiyle ilgili daha fazla haber isteyenler (%)

Q29: COP31'i duymuş muydunuz? · Q31: İklim değişikliğinin ülkenize etkileri hakkında daha fazla haber ister misiniz?

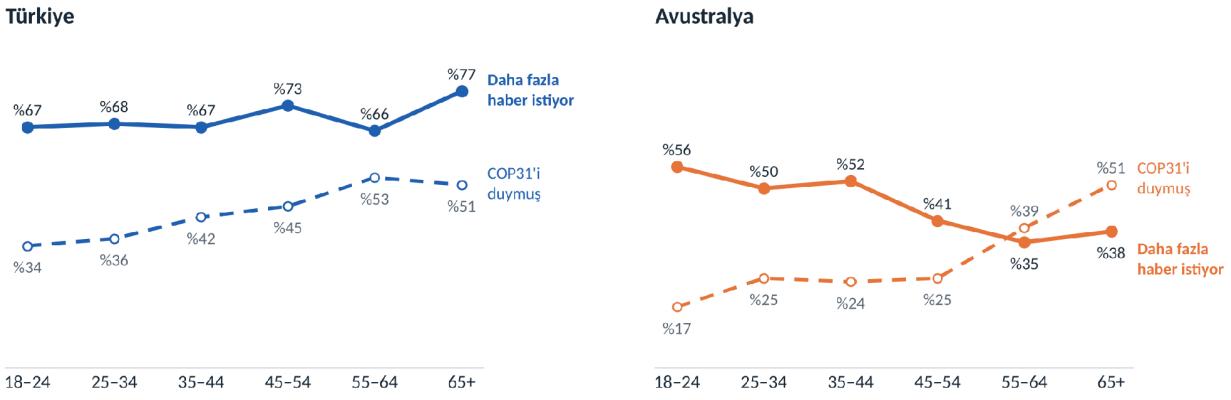

Düz çizgi: iklim değişikliğiyle ilgili daha fazla haber isteyenler · Kesikli çizgi: COP31'i duyanlar

Türkiye. İki çizgi hiçbir yaşta kesişmiyor. Haber isteği her yaşta zirveyi duymanın üzerinde.

Daha fazla haber isteyenler her yaş grubunda üçte ikinin üzerinde, hatta 65+ yaş grubunda dörtte üç oranında. Zirveyi duyanlar ise yaşla artıyor: 18–24 yaşta %34, 55–64 yaşta %53. Açık en çok gençlerde. 65 yaş üstü grubu popülasyon olarak daha küçük bir tabana dayanıyor.

Avustralya. İki çizgi 55 yaş civarında kesişiyor.

18–24 yaşta %56 daha fazla haber istiyor, ama yalnızca %17 zirveyi duymuş. 65 yaş üstünün yarısı zirveyi duymuş, bu kuşak televizyonu en çok izleyen kesim. Avustralya'da iklim değişikliğiyle ilgili haberi en çok isteyen kuşak, zirveden en az haberdar olan kuşak.

TÜRKİYE

Televizyon ve üç platform neredeyse herkese ulaşıyor.

- Hiçbir kanalı izlemeyenlerin oranı yalnızca %5.
- Instagram, WhatsApp ve YouTube'un her biri neredeyse her 10 kişiden 8'ine ulaşıyor.
- Kadınlar genel yayın kanallarını daha çok izliyor, haber yayınlarını daha az okuyor.
- %28 haftada en az bir kez iklim değişikliği ya da çevre hakkında paylaşım yapıyor.

AVUSTRALYA

Kuşaklar farklı kanallarda, orta yaş ve üzeri geleneksel, gençler dijital kanallarda.

- Televizyon 55 yaş üstüne, TikTok ve Instagram 35 yaş altına ulaşıyor.
- Facebook %68 ile her yaşta yaygın olan tek platform.
- Haberi en çok isteyen gençler aynı zamanda zirveyi en az duyan kesim.

ORTAK

İzleyici orada ama karşılarına zirve haberi çıkmıyor.

- İki toplum da çevrim içi ve televizyon izliyor.
- Türkiye'de %57 iklim değişikliği haberlerinde artış görüyor ama zirveyi duyanlar %43.

Bölüm Değerlendirmesi:

Bu bölümün temel sorusu, haber boşluğunun bir erişim sorunu olup olmadığıydı. Veri bunun genel bir erişim sorunu olmadığını gösteriyor. Sosyal medya kullanmayanlar Türkiye'de yok denecek kadar az, Avustralya'da ise sadece %6. Hiçbir televizyon kanalını izlemeyenler Türkiye'de %5 ve Avustralya'da %19 oranında.

Ancak kanal karması kesimden kesime değişiyor:

- **Türkiye'de ev kadınları:** Zirve haberinin en az ulaştığı bu kesimin %87'si Instagram kullanıyor ama %44'ü hiçbir haber yayınını okumuyor.
- **Avustralya'da gençler:** iklim değişikliğiyle ilgili haberi en çok isteyen kesim. 35 yaş altında hiçbir kanalı izlemeyenler yaklaşık %29, TikTok kullanımı 18–24 yaş grubunda %64 oranında.

Bu bulgu, boşluğun kanala değil, o kanallarda dolaşan içeriğe ilişkin olabileceğini düşündürüyor. Ne var ki araştırma platform kullanımını ölçüyor, bu platformlardaki iklim içeriğini ölçmüyor. Bu yüzden bu yorumu ancak bir olasılık olarak sunabiliriz.

Türkiye'de %57 genel olarak iklim değişikliği haberlerinin arttığını fark etmiş ama %53 zirveyle ilgili hiç haber görmemiş ya da çok az haber görmüş. Türkiye'deki boşluk iklim değişikliğiyle ilgili genel bir boşluk değil, zirveye ve ülkenin zirvedeki rolüne özgü bir boşluk. Avustralya'da ise iklim değişikliği haberinde bir artış algısı hiçbir demografik grupta oluşmamış.

Son olarak, Türkiye'de iklim değişikliği ya da çevre hakkında haftalık paylaşım yapanların (%28), siyasi bir konuda paylaşım yapanlarla (%29) aynı düzeyde olması, konunun sosyal medyada görünür bir yer tuttuğunu gösteriyor. Avustralya'da bu oran %10'da kalıyor.

BÖLÜM 4 · İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ALGISI VE DENEYİMİ

İklim krizinin etkileri artık evin içinde

Türkiye'de her dört kişiden üçü, Avustralya'da her beş kişiden üçü iklim değişikliğinin geçimini zorladığını söylüyor.

Bu bölümde insanların iklim değişikliğini nasıl gördüğüne, etkilerini hayatlarında nasıl hissettiğine ve bu konuyu yakınlarıyla ne kadar konuştuğuna bakıyoruz.

Grafik 38 **Türkiye ve Avustralya:** İklim değişikliğine dair algı ve deneyim (%)

Q32: İklim değişikliği ekonomiyi ve haneleri etkiliyor mu? · Q24: Olağandışı havayı bizzat yaşadım · Q22: Son bir ayda afet haberi gördünüz mü? · Q13: Nedeni

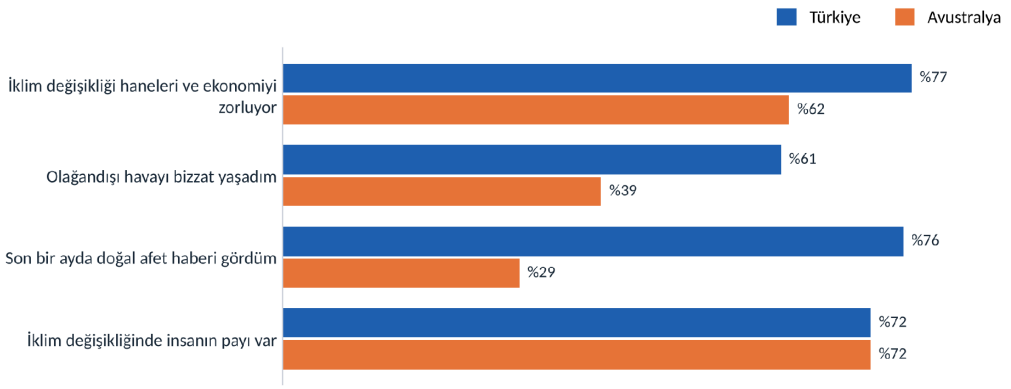

İklim değişikliğinde insanın payı olduğunu söyleyenler iki ülkede de %72. İklim değişikliğinin yaşanmadığını düşünenler küçük bir azınlık Türkiye'de %4 ve Avustralya'da %6. Türkiye'de kişisel deneyim ve afet haberi çok daha yaygın. Olağandışı havayı bizzat yaşadığını söyleyenler Türkiye'de %61 ve Avustralya'da %39 oranında, son bir ayda afet haberi görenler Türkiye'de %76, Avustralya'da %29.

Grafik 39 **Türkiye:** İklim değişikliğinin nedeni

Q13: İklim değişikliğinin yaşandığını varsayarsak, sizce nedeni ağırlıklı olarak nedir?

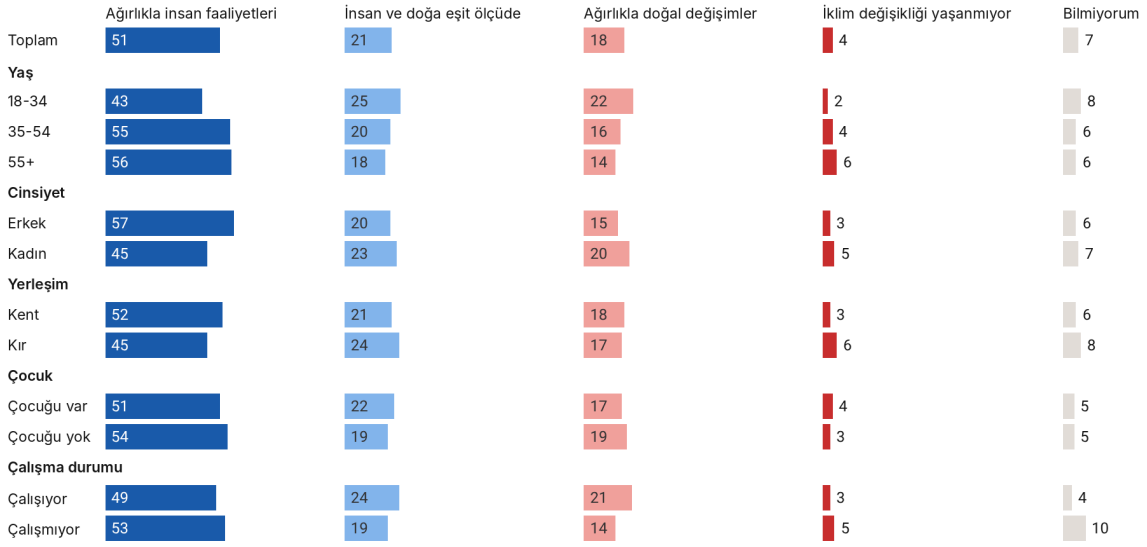

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %51'i iklim değişikliğini ağırlıkla insan kaynaklı görüyor. %21 insan ve doğanın payını eşit sayıyor.

"Ağırlıkla insan kaynaklı" diyenler 55 yaş üstünde %56, 35 yaş altında %43. Erkeklerde %57, kadınlarda ise %45. İklim değişikliğinin yaşanmadığını düşünenler yalnızca %4.

Grafik 40 **Avustralya:** İklim değişikliğinin nedeni

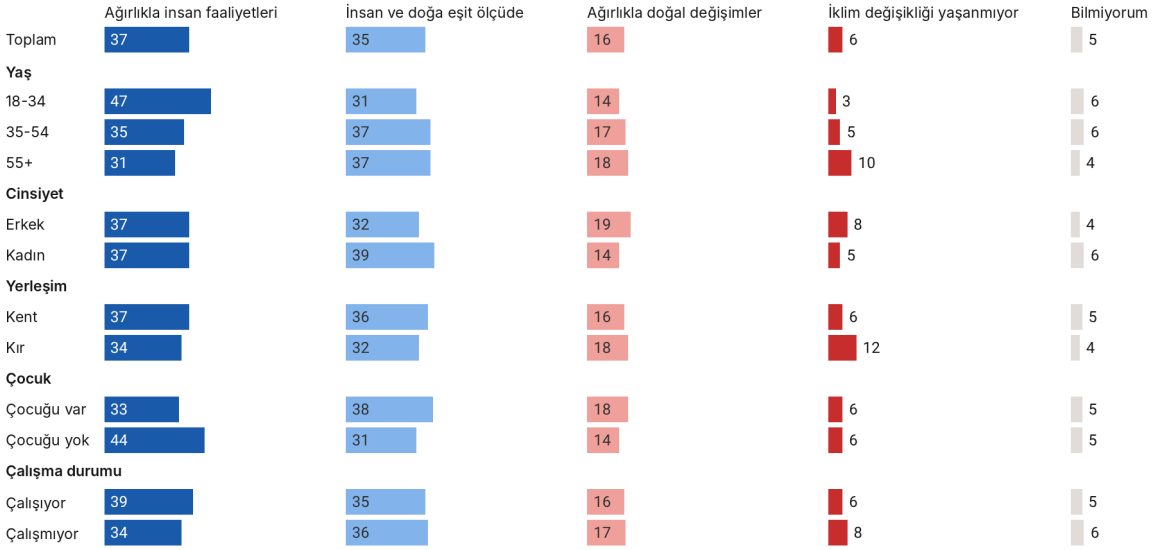

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya.Avustralyalıların yalnızca %6'sı iklim değişikliğinin yaşanmadığını söylüyor.

Avustralyalıların yalnızca %6'sı iklimin değiştiğini reddediyor, yalnızca %5'i bilmiyor ve yalnızca %16'sı değişimin doğal olduğunu söylüyor. Tüm demografik gruplarda Avustralyalıların çoğunluğu iklimin değiştiğini söylüyor (insan faaliyetleri ya da insan ve doğa birlikte). Kırsalda yaşayan Avustralyalıların bile üçte ikisi iklimin değiştiğini kabul ediyor.

Grafik 41 **Türkiye:** İklim değişikliğinin ekonomiye ve hanelere etkisi

Q32: İklim değişikliği sel, kuraklık ve yangınlarla ekonomiyi ve haneleri etkiliyor mu?

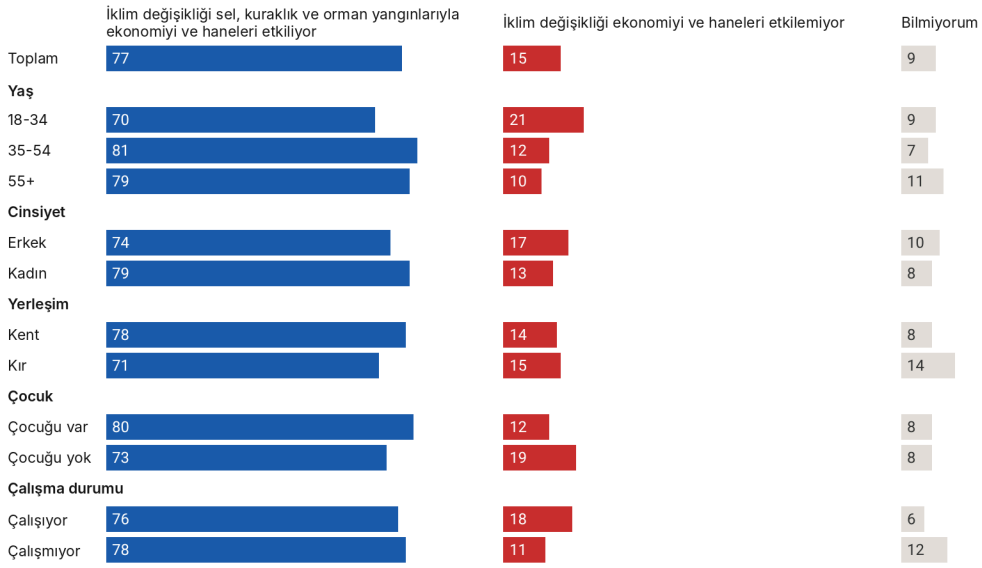

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %77'si iklim değişikliğinin ekonomiyi ve haneleri zorladığını söylüyor. Böyle bir etki görmeyenler %15.

Bu görüş her kesimde açık ara çoğunlukta. 35–54 yaş grubunda %81, en düşük olduğu 35 yaş altında bile %70 oranında. Kadınlarda %79, erkeklerde ise %74. İklim krizi Türkiye'de bir geçim meselesi olarak yaşanıyor.

Grafik 42 **Avustralya:** İklim değişikliğinin ekonomiye ve hanelere etkisi

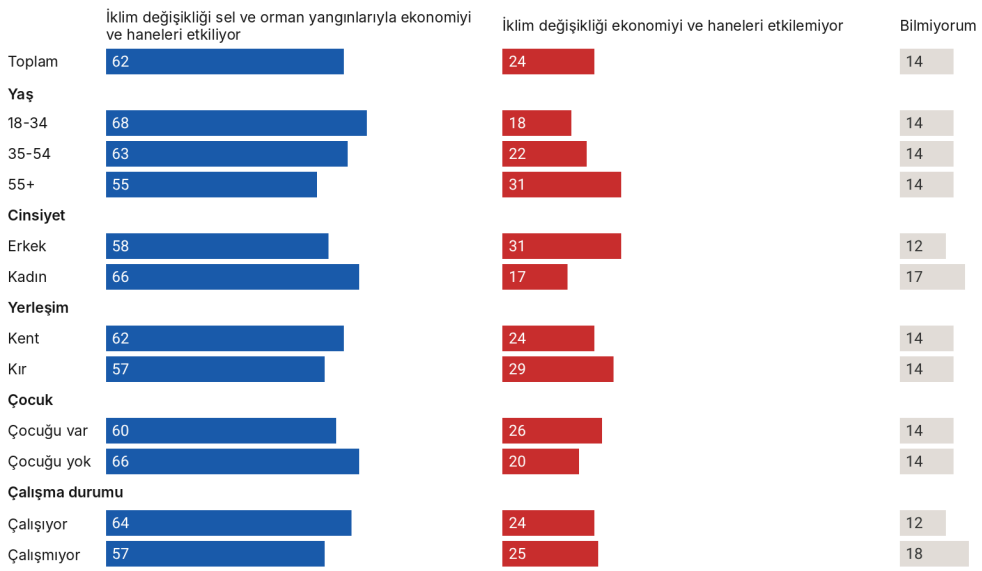

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %62'si iklim değişikliğinin haneleri zorladığını söylüyor. Böyle bir etki görmeyenler ise %24.

Bu görüş gençlerde ve kadınlarda daha yaygın. 35 yaş altında %68, 55 yaş üstünde %55 oranında. Kadınlarda %66, erkeklerde %57. Erkeklerin ve 55 yaş üstünün üçte biri (%31) bir etki görmediğini ifade ediyor. Bu, en yüksek inkâr oranı; yine de kendi demografik grubunda bile belirgin bir azınlık.

Grafik 43 **Türkiye:** Kişisel deneyim ve afet haberleri

Q24: Olağandışı havayı bizzat yaşadım · Q22: Son bir ayda afet haberi gördüm · Q23: Haber afeti iklim değişikliğiyle ilişkilendirdi (tüm yetişkinler içinde)

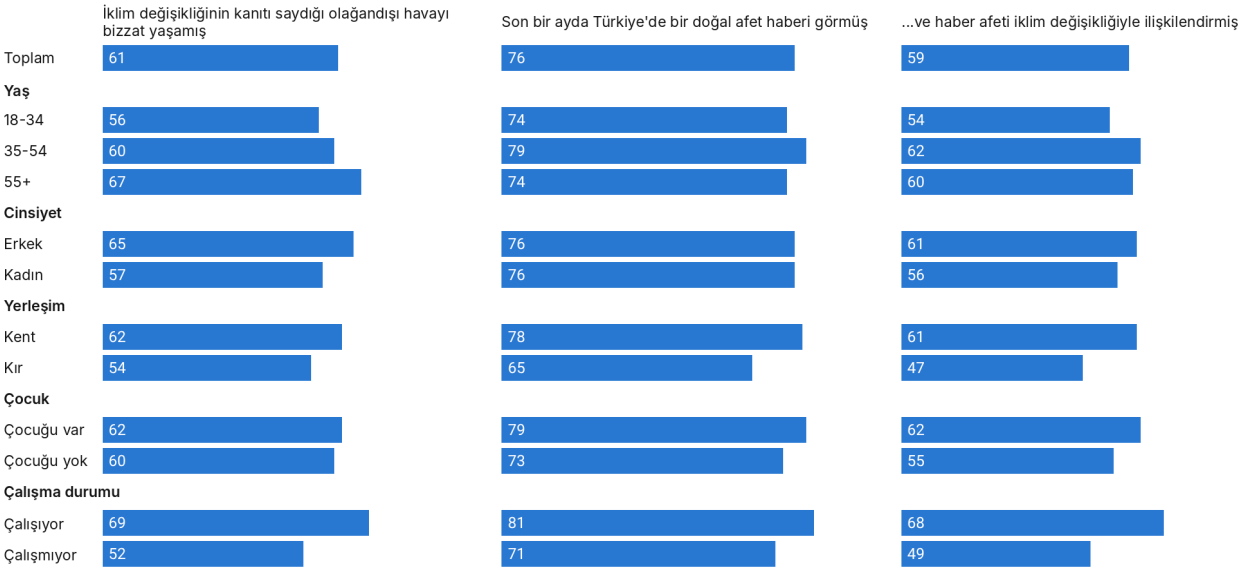

Deneyim: kesinlikle katılıyor ya da katılıyor (Q24). Haber: evet (Q22). İlişkilendirme: haberi görmüş ve haberin afeti iklim değişikliğiyle ilişkilendirdiğini söylemiş (Q22 ve Q23), tüm yetişkinler içindeki oran. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %61'i olağandışı havayı bizzat yaşadığını söylüyor. %76'sı son bir ayda afet haberi görmüş.

Bizzat yaşadığını söyleyenler çalışanlarda %69, çalışmayanlarda %52 oranında. 55 yaş üstünde %67. On kişiden altısı (%59) hem afet haberi görmüş hem de haberin afeti iklim değişikliğiyle ilişkilendirdiğini söylüyor.

Grafik 44 **Avustralya:** Kişisel deneyim ve afet haberleri

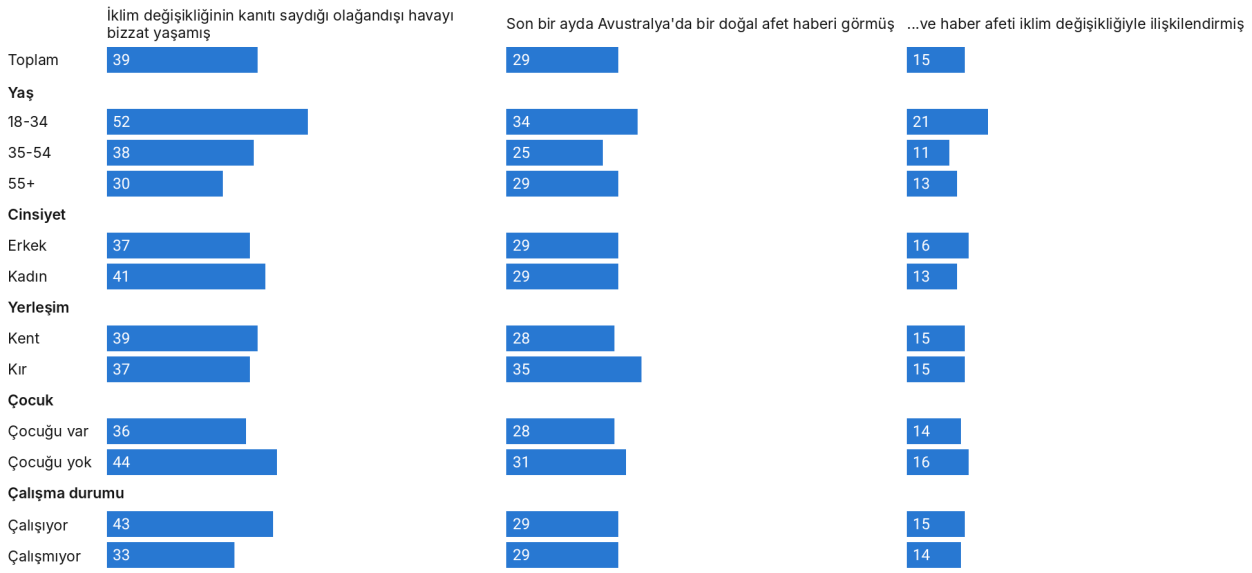

Deneyim: kesinlikle katılıyor ya da katılıyor (Q24). Haber: evet (Q22). İlişkilendirme: haberi görmüş ve haberin afeti iklim değişikliğiyle ilişkilendirdiğini söylemiş (Q22 ve Q23), tüm yetişkinler içindeki oran. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %39'u olağandışı havayı bizzat yaşadığını söylüyor. %29'u son bir ayda afet haberi görmüş.

Afet haberi gören ve haberin afeti iklim değişikliğiyle ilişkilendirdiğini söyleyenler toplumun %15'i. Olağandışı havayı bizzat yaşadığını söyleyenler 35 yaş altında yarıdan fazla (%52). 55 yaş üstünde bu oran %30. Haberin afeti iklim değişikliğiyle ilişkilendirdiğini söyleyenler 18–34 yaş grubunda %21; bu, sorduğumuz demografik gruplar içinde en yüksek oran. 35–54 yaş grubunda bu oran yalnızca %11, 55 yaş üstünde ise yalnızca %13. Avustralya'da insanlar haberi görse bile, haberler çoğu zaman afetlerin iklim değişikliğiyle bağlantısını aktarmıyor.

Grafik 45 **Türkiye:** Çevre politikalarının kişisel hayata etkisi

Q15: Çevreyi koruyan hükümet politikaları sizce hayatınızı nasıl etkiler?

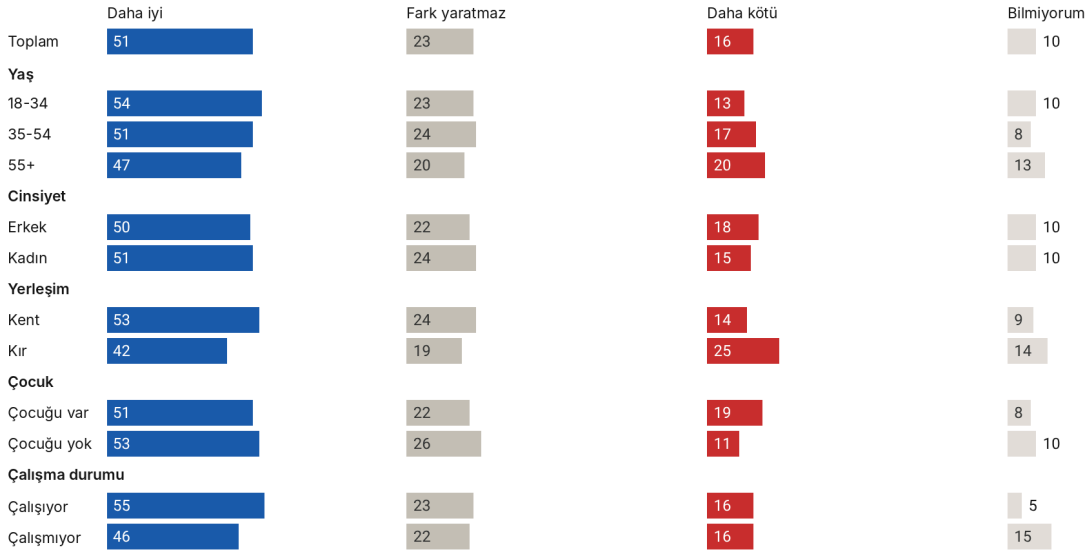

Politikalar hayatımı daha iyi yapacak / fark yaratmayacak / daha kötü yapacak. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %51'i çevre politikalarının hayatını iyileştireceğini düşünüyor. Kötüleştireceğini düşünenler %16.

Her iki kişiden biri çevre politikalarından kişisel fayda bekliyor. Beklenti kentte %53, kırda %42, çalışanlarda %55, çalışmayanlarda ise %46 oranında.

Grafik 46 **Avustralya:** Çevre politikalarının kişisel hayata etkisi

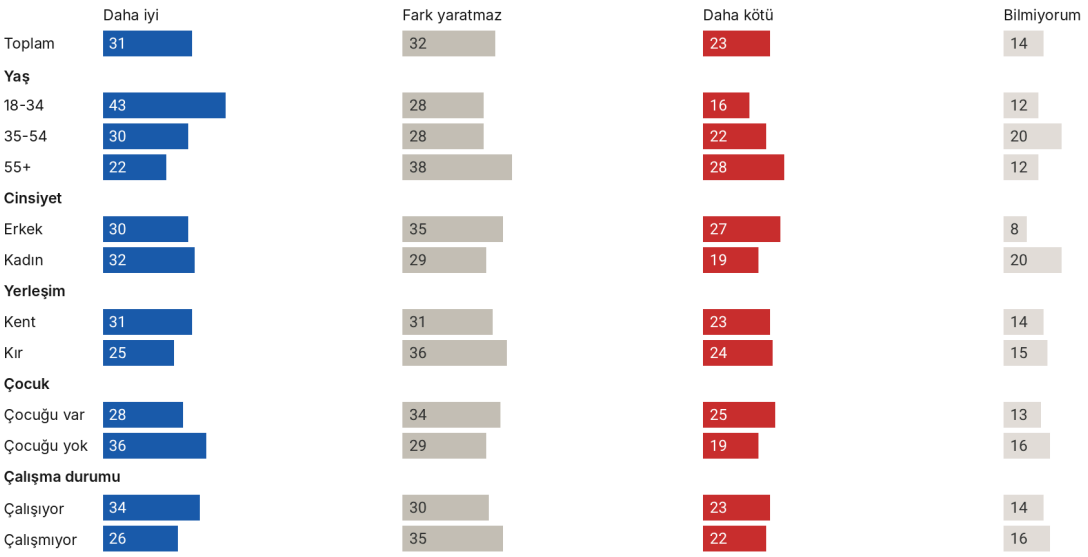

Politikalar hayatımı daha iyi yapacak / fark yaratmayacak / daha kötü yapacak. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %31'i çevre politikalarının hayatını iyileştireceğini düşünüyor. Kötüleştireceğini düşünenler %23.

Avustralya kamuoyu üçe bölünmüş durumda. %32 bir fark beklemiyor. "Daha iyi" diyenler 35 yaş altında %43. 55 yaş üstünde "daha kötü" diyenler (%28), "daha iyi" diyenleri (%22) geçiyor. "Daha kötü" diyenlerin en yüksek olduğu gruplar erkekler ve 55 yaş üstü.

İklim değişikliği sohbetlerde gündeme geliyor

İklim krizinin etkilerini evinde hisseden iki toplumda da insanların çoğu bu konuyu ailesi ve arkadaşlarıyla, ayda ya da haftada bir değilse bile en az yılda bir kez konuşuyor. Hiç konuşmayanlar Türkiye'de yalnızca %7, Avustralya'da %21. Türkiye'de %70 iklim değişikliğini ailesi ve arkadaşlarıyla en az birkaç ayda bir konuşuyor; Avustralyalıların %75'i ise en az yılda bir kez konuşuyor.

Grafik 47 Türkiye: İklim değişikliğinin yakın çevrede konuşulması

Q20: Arkadaşlarınız ve ailenizle iklim değişikliğini ne sıklıkla konuşuyorsunuz?

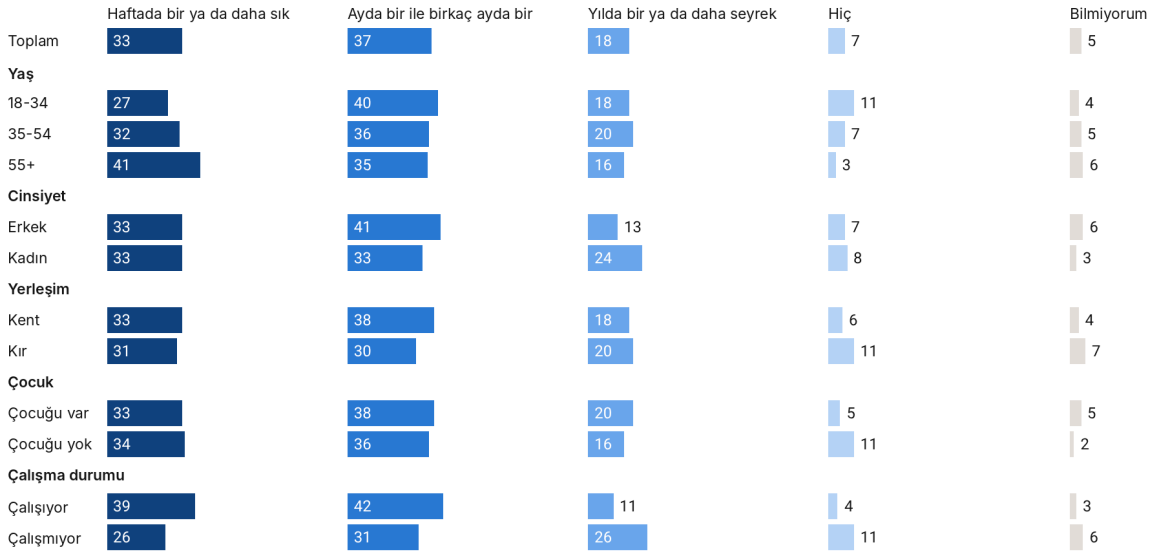

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Her üç kişiden biri iklim değişikliğini haftada en az bir kez konuşuyor. Hiç konuşmuyorum diyenler yalnızca %7.

İklim değişikliği en çok 55 yaş üstünün (%41) ve çalışanların (%39) sohbetinde yer buluyor. 35 yaş altında bu oran %27, çalışmayanlarda ise %26. Hiç konuşmayanlar 35 yaş altında %11. Yaş düştükçe iklim değişikliği de gündemden düşüyor.

Grafik 48 **Avustralya:** İklim değişikliğinin yakın çevrede konuşulması

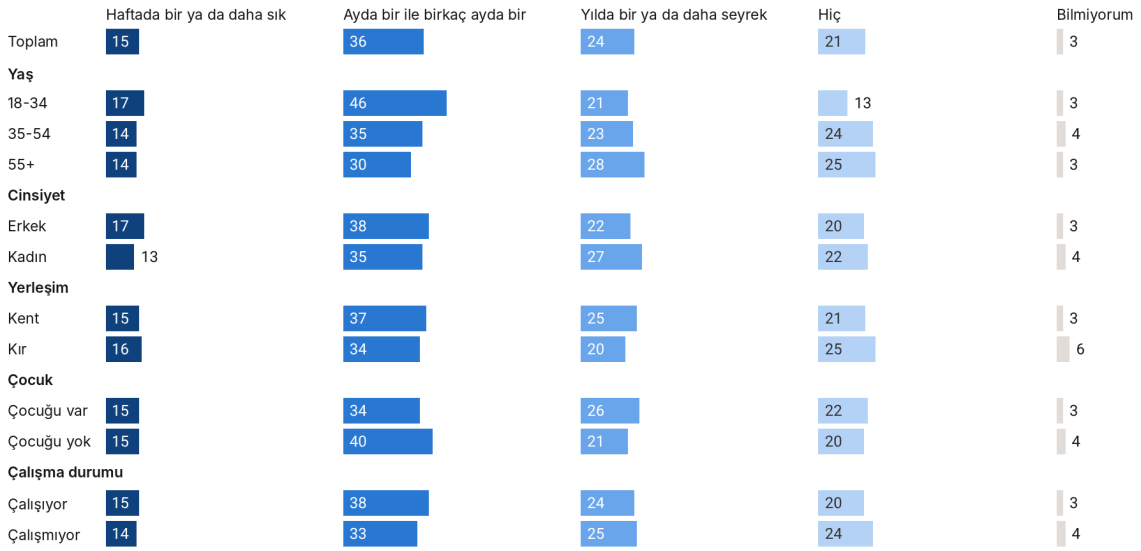

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. İklim değişikliğini en az birkaç ayda bir konuşanlar %51. Yakın çevresinde iklim değişikliğini hiç konuşmayanlar ise yalnızca beş kişiden biri.

Hiç konuşmayanlar 35 yaş üstünde dörtte bire yaklaşıyor (%24–25), 35 yaş altında %13. Gençler iklim değişikliğini daha sık konuşuyor: %46'sı en az birkaç ayda bir, %17'si ise haftada bir ya da daha sık konuştuğunu söylüyor; toplamda %63.

Bölüm Değerlendirmesi:

İklim değişikliğinde insanın payı olduğunu kabul edenler iki ülkede de %72. Aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı değil. Ancak bu payın büyüklüğüne bakış ayrışıyor. "Ağırlıkla insan kaynaklı" diyenler Türkiye'de %51, Avustralya'da %37 oranında. Avustralya'da kamuoyu insan kaynaklı ve karma açıklama arasında ikiye bölünmüş.

Kişisel deneyim ve haber çerçevesi açısından iki ülke arasındaki fark büyük. Türkiye'de son bir ayda afet haberi görenler %76. Bunların %77'si haberin afeti iklim değişikliğiyle ilişkilendirdiğini söylüyor, tüm yetişkinler içinde bu oran %59. Avustralya'da son bir ayda afet haberi görenlerin oranı %29, haberin afeti iklim değişikliğiyle ilişkilendirdiğini söyleyenlerin oranı %51 ve tüm yetişkinler içinde bu oran %15. Bu fark, Türkiye'de afet ile iklim değişikliği arasındaki bağın haber çerçevesinde daha yerleşik olduğunu düşündürüyor. Ancak araştırma haber içeriğini değil, insanların algıladığı çerçeveyi ölçüyor.

BÖLÜM 5 · HÜKÜMETTEN BEKLENTİ VE TOPLUMSAL DESTEK

İnsanlar COP31'in ev sahibi ülkelerinden daha güçlü iklim adımları istiyor

Türkiye'de toplumun %77'si hükümetinden iklim değişikliği konusunda daha fazlasını istiyor. Avustralya'da daha azını isteyenler yalnızca %25, daha fazla adım isteyenler ise neredeyse bunun iki katı.

İnsanlara hükümetlerinin iklim değişikliği konusunda daha fazlasını mı, daha azını mı yapması gerektiğini, etkili bir iklim politikası için ek vergi ödemeye istekli olup olmadıklarını ve çevrelerindeki insanların ne düşündüğünü sorduk.

Grafik 49 **Türkiye ve Avustralya:** Hükümetin iklim değişikliği konusundaki çabası (%)

Q18: Sizce hükümet iklim değişikliği konusunda daha fazla mı, daha az mı çaba göstermeli?

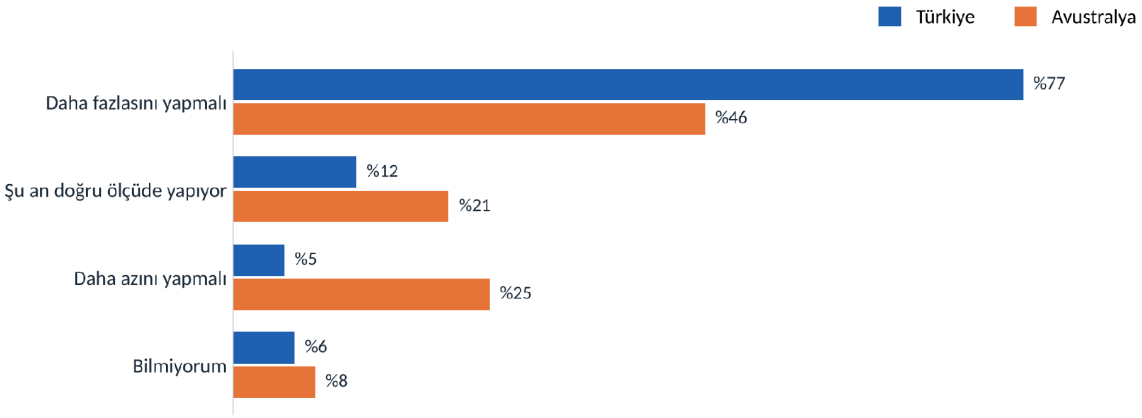

Türkiye'de daha fazlasını isteyenler, daha azını isteyenlerin on beş katı. Avustralya'da ise yaklaşık iki katı. Dörtte birlik bir kesim daha az adım istediğini söylüyor ve bu kesim 55 yaş üstü erkeklerde yoğun. İki ülkede de iklim değişikliği konusunda daha fazla adım bekleyenler, geri adım isteyen azınlıktan daha fazla.

Grafik 50 **Türkiye:** Hükümetten beklenti: kendi görüşü

Q18: Sizce hükümet iklim değişikliği konusunda daha fazla mı, daha az mı çaba göstermeli?

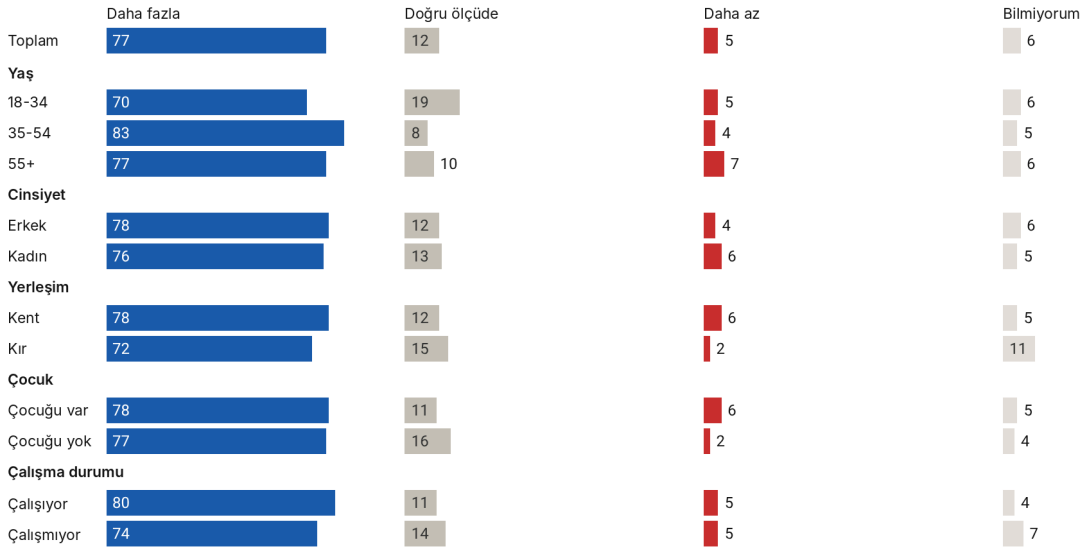

Daha fazla = çok daha fazla ya da daha fazla; daha az = daha az ya da çok daha az. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %77'si hükümetin daha fazlasını yapmasını istiyor, daha azını isteyenler sadece %5.

Beklenti toplumun her kesiminde çoğunlukta: en düşük olduğu 35 yaş altında bile %70, 35–54 yaş grubunda %83. Daha az adım isteyenler hiçbir grupta %7'yi geçmiyor.

Grafik 51 **Avustralya:** Hükümetten beklenti: kendi görüşü

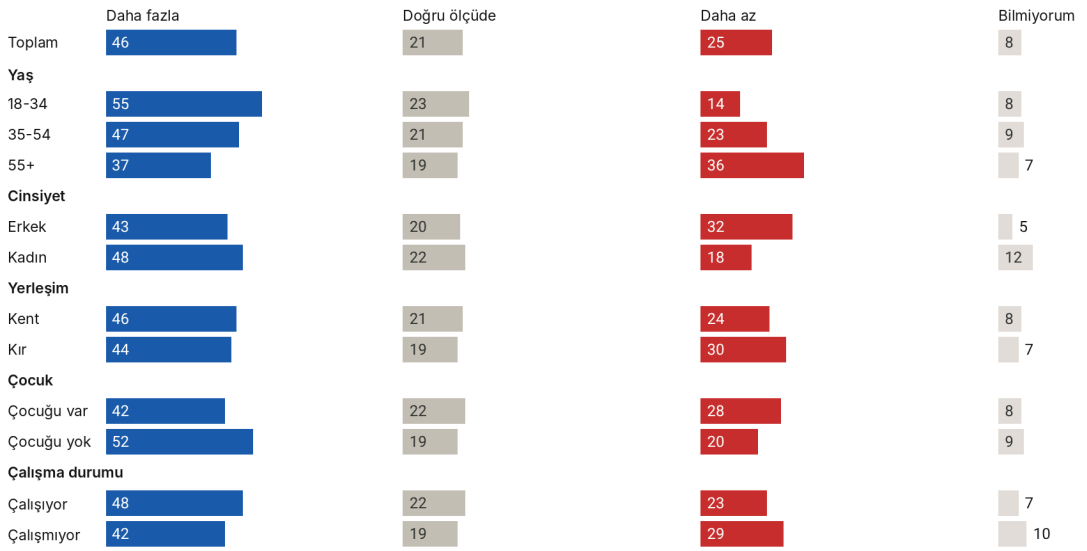

Daha fazla = çok daha fazla ya da daha fazla; daha az = daha az ya da çok daha az. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya.Toplumun %46'sı hükümetin daha fazlasını yapmasını istiyor; daha azını isteyenler yalnızca %25.

Hükümetin doğru ölçüde adım attığını düşünenler %21. 35 yaş altında daha fazlasını isteyenler %55 oranında, daha azını isteyenler ise yalnızca %14. 55 yaş üstünde iki görüş başa baş durumda. Daha azını isteyenler erkeklerde %32, kadınlarda ise %18 oranında.

Grafik 52 **Türkiye:** İklim eylemi için ek vergi: kendi isteği

Q16: Etkili bir iklim politikası ek vergi gerektirseydi, her ay ek vergi ödemeye ne ölçüde istekli olurdunuz?

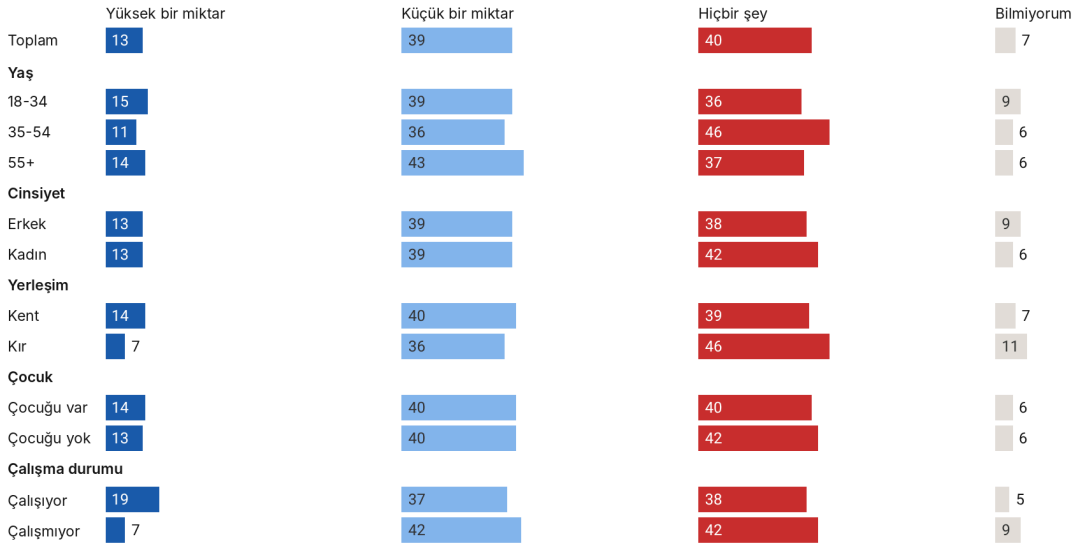

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %52'si iklim değişikliğiyle mücadele için ek vergi ödemeye istekli. Hiçbir şey ödemek istemeyenler %40.

%13 büyük, %39 küçük bir miktar ödemeye hazır olduğunu söylüyor. İsteklilik kentte kırdan, çalışanlarda çalışmayanlardan daha yüksek. Elbette bu bir niyet beyanı, yine de toplumun çoğunluğu az da olsa bedel ödemeye hazır olduğunu söylüyor.

Grafik 53 **Avustralya:** İklim eylemi için ek vergi: kendi isteği

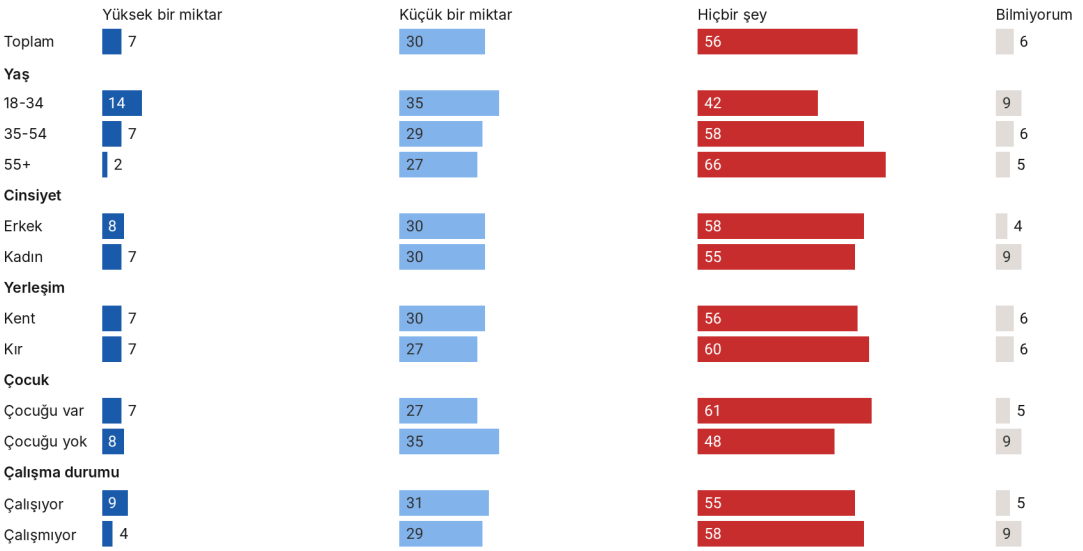

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %37'si iklim değişikliğiyle mücadele için ek vergi ödemeye istekli. Hiçbir şey ödemek istemeyenler %56.

Gençler belirgin biçimde daha istekli: 35 yaş altında %49, 55 yaş üstünde %29. 55 yaş üstünde her üç kişiden ikisi hiçbir şey ödemeyeceğini söylüyor. Bu durum, bireylere vergi yerine şirketlere odaklanan "kirleten öder" yaklaşımının daha uygulanabilir olabileceğine işaret ediyor.

Grafik 54 **Türkiye:** İklim eylemi için ek vergi: çevresine dair tahmini

Q17: Çevrenizdeki insanlar her ay ek vergi ödemeye ne ölçüde istekli olurdu?

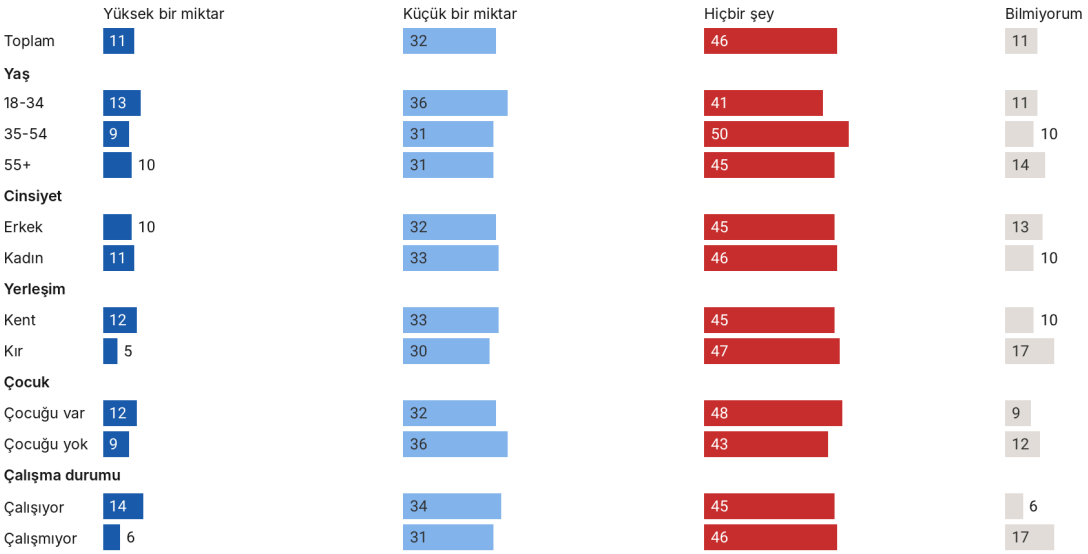

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %43'ü çevresindekilerin ek vergiye istekli olduğunu düşünüyor.

İnsanlar kendileri için %52, çevreleri için %43 diyor. Çevresini istekli görenler çalışanlarda %48, çalışmayanlarda %37, kentte %45, kırda %36 oranında.

Grafik 55 Avustralya: İklim eylemi için ek vergi: çevresine dair tahmini

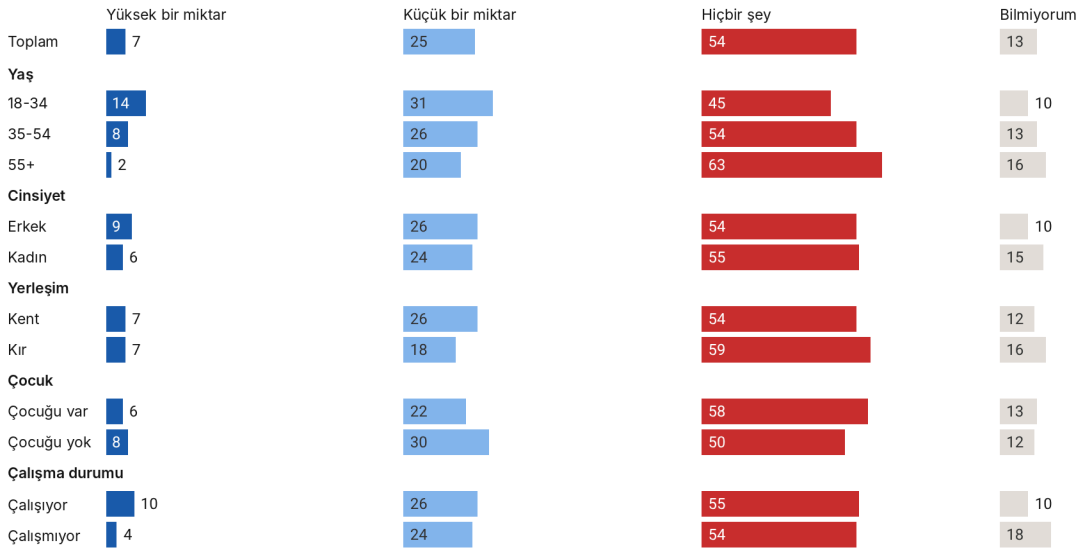

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %33'ü çevresindekilerin ek vergiye istekli olduğunu düşünüyor.

Kendisi için %37, çevresi için %33. Gençler çevrelerini %45 oranla daha istekli, 55 yaş üstü %22 oranla daha isteksiz görüyor. İki kuşak farklı toplumsal davranışlar tarif ediyor.

Grafik 56 Türkiye: Hükümetten beklenti: çevresine dair tahmini

Q19: Sizce çevrenizdeki insanlar hükümetin daha fazla mı, daha az mı çaba göstermesini ister?

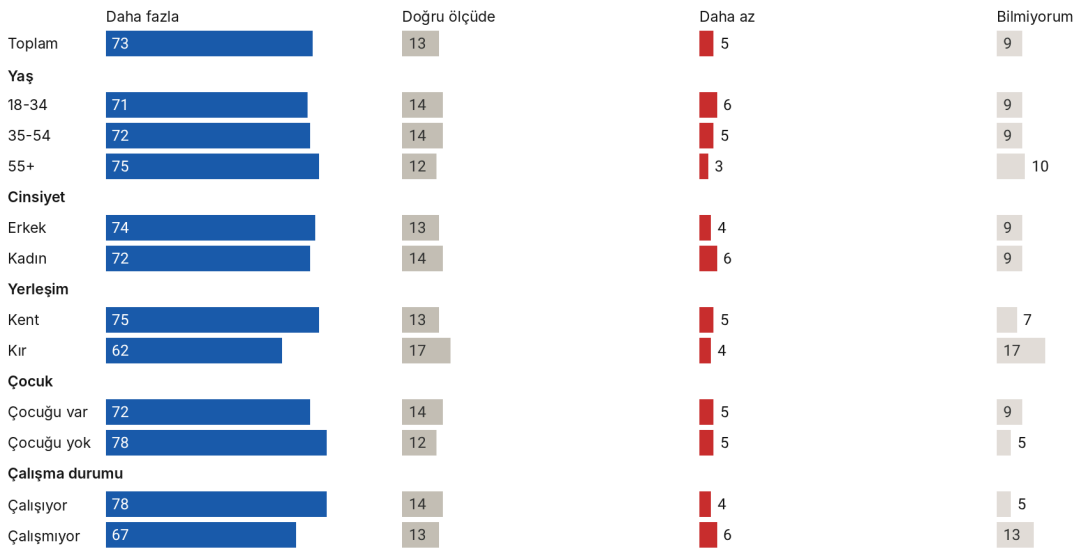

Daha fazla = çok daha fazla ya da daha fazla; daha az = daha az ya da çok daha az. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %73'ü çevresindekilerin de hükümetten daha fazlasını istediğini düşünüyor.

Dört kişiden üçünün kendi görüşü ile çevresine atfettiği görüş birbirine yakın. Daha fazla adım talebi, insanların gözünde de toplumun ortak beklentisi. Bu oran kentte %75, kırda %62.

Grafik 57 **Avustralya:** Hükümetten beklenti: çevresine dair tahmini

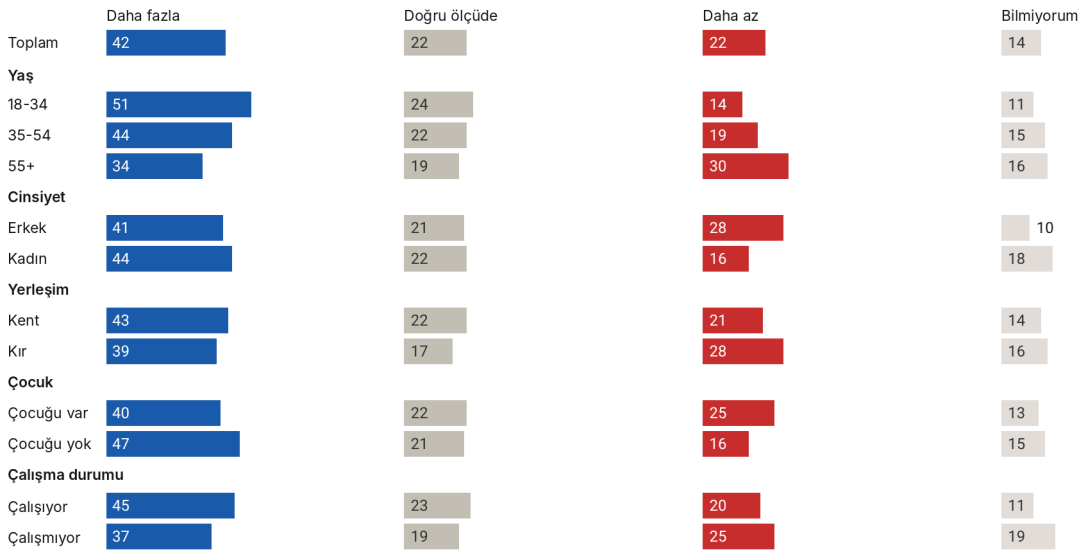

Daha fazla = çok daha fazla ya da daha fazla; daha az = daha az ya da çok daha az. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %42'si çevresindekilerin de hükümetten daha fazlasını istediğini düşünüyor.

Kendi görüşü %46, çevresi için %42. Çevresinin daha azını istediğini düşünenler 55 yaş üstünde %30, 35 yaş altında %14. Erkeklerde %28, kadınlarda ise %16.

İnsanlar çevrelerindeki desteği olduğundan düşük görüyor

Grafik 58 **Türkiye ve Avustralya:** Kendi görüşü ve çevresine dair tahmini (%)

Q18–Q19: Hükümet daha fazlasını yapmalı · Q16–Q17: Ek vergi ödemeye istekli (kendisi ve çevresi)

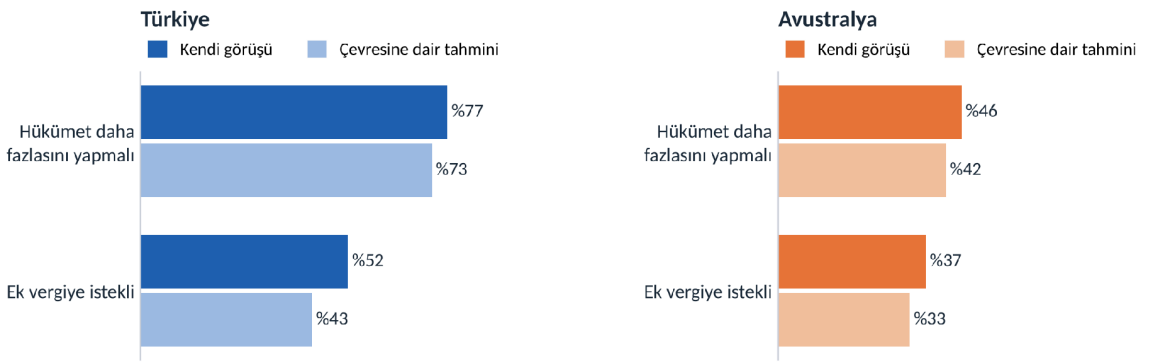

Dört karşılaştırmanın dördünde de insanlar çevrelerine kendi görüşlerinden daha düşük bir destek atfediyor. En geniş fark Türkiye'de vergi sorusunda. %52 ve %43. Ek vergiye istekli olan her on kişiden yaklaşık dördü, çevresinin kendisi gibi düşünmediğini sanıyor. Türkiye'de %37, Avustralya'da ise %39. İnsanlar komşularının iklim değişikliğini kendilerinden daha az önemsediğini sanıyor ancak veri tersini gösteriyor.

Destek, insanların sandığından daha yaygın.

Bölüm Değerlendirmesi:

Hükümetten daha fazla adım beklentisi Türkiye'de bir uzlaşı görünümünde. Talep %77, karşı görüş %5. Talep en düşük eğitim grubunda bile %67. Avustralya'da ise talep (%46) karşı görüşün (%25) yaklaşık iki katı ama kamuoyu yaş, cinsiyet ve bölgeye göre bölünmüş. Daha az adım isteyenler 65 yaş üstünde %39, erkeklerde %32.

Ek vergi sorusu varsayımsal bir niyeti ölçüyor, haliyle gerçek davranışın bundan daha düşük olması beklenir. Yine de Türkiye'de çoğunluğun %52 oranla, Avustralya'da 18–24 yaş grubunun %57'sinin istekli olduğunu söylemesi dikkate değer.

Bölümün en önemli teknik bulgusu, insanların kendi görüşü ile çevrelerine atfettikleri görüş arasındaki sistematik fark. Dört karşılaştırmanın dördünde de insanlar çevrelerine kendilerinden daha düşük bir destek atfediyor. Ek vergiye istekli olanların Türkiye'de %37'si, Avustralya'da %39'u çevresinin istekli olmadığını düşünüyor. Bu desen, tam olarak aynı olmasa da sosyal psikolojide "çoğulcu bilgisizlik" olarak tanımlanan duruma benziyor, yani insanların çoğunluğun görüşünü olduğundan farklı algılaması, kendi özel değerlendirmesiyle toplumun değerlendirmesi arasında bir uçurum olduğunu sanması anlamına geliyor. Bu, dezenformasyon kampanyalarının önemli etkilerinden biri.

Climate Action
Against Disinformation

BÖLÜM 6 · ENERJİ, EKONOMİ VE DEZENFORMASYON

Güneşte uzlaşı, dezenformasyonda farkındalık

Türkiye'de insanların %93'ü, Avustralya'da %83'ü ile ezici bir çoğunluk güneş enerjisine olumlu bakıyor.

Bu bölümde enerji kaynaklarına bakışı, iklim eyleminin ve yenilenebilir enerjinin ekonomiye etkisine dair görüşleri ve iklim dezenformasyonu algısını ele alıyoruz. Güçlü bir çoğunluk yenilenebilir enerjiyi seviyor; kömür en az sevilen yakıt ve kamuoyunun çoğunluğunun olumsuz baktığı tek enerji kaynağı.

Grafik 59 **Türkiye ve Avustralya:** Enerji kaynaklarına olumlu bakanlar (%)

Q14: Genel olarak aşağıdaki enerji kaynakları hakkında olumlu mu, olumsuz mu düşünüyorsunuz?

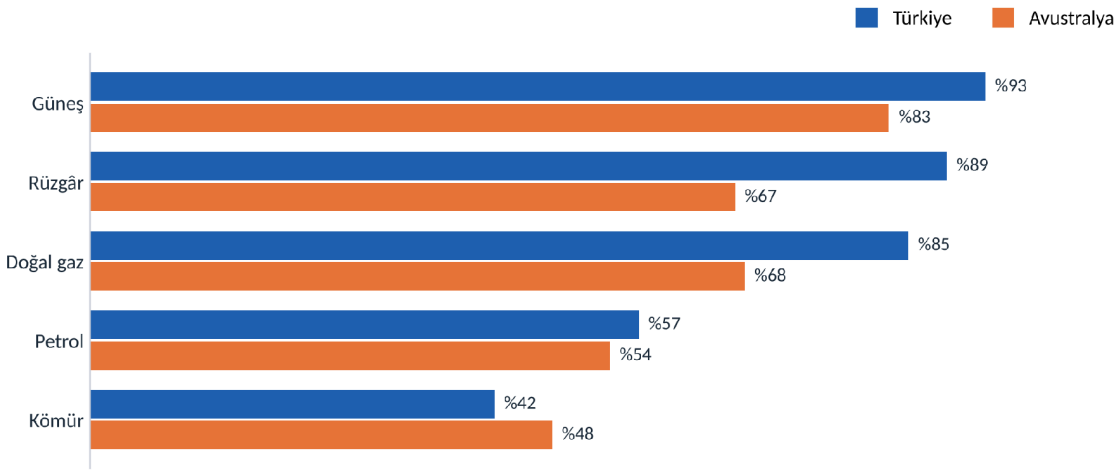

Güneş, iki toplumun da üzerinde uzlaştığı başlık. Türkiye'de güneş %93, rüzgâr %89 ve doğal gaz %85 oranlarında açık farkla önde. Yenilenebilir 2 enerji kaynağı fosil kaynakların tamamından daha olumlu bir imaja sahipler. Avustralya'da rüzgâr ile doğal gaz neredeyse aynı düzeyde.

Grafik 60 **Türkiye:** Enerji kaynaklarına bakış

Q14: Aşağıdaki enerji kaynakları hakkında olumlu mu, olumsuz mu düşünüyorsunuz? (% olumlu)

	Güneş enerjisi	Rüzgâr enerjisi	Doğal gaz	Petrol	Kömür
Toplam	93	89	85	57	42
Yaş					
18-34	88	84	78	62	47
35-54	94	88	89	59	45
55+	98	96	88	48	33
Cinsiyet					
Erkek	95	93	87	53	40
Kadın	91	85	83	60	44
Yerleşim					
Kent	95	90	84	57	41
Kır	84	84	89	58	47
Çocuk					
Çocuğu var	95	91	87	58	41
Çocuğu yok	90	87	81	56	44
Çalışma durumu					
Çalışıyor	96	93	85	60	44
Çalışmıyor	90	84	84	54	40

Olumlu = çok olumlu ya da olumlu. Tüm yanıt ölçeği genel grafikte. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Güneşe olumlu bakanlar %93, rüzgâra %89, kömüre ise %42.

Güneşe destek hiçbir kesimde %84'ün altına düşmüyor. 55 yaş üstünde %98. Kömüre olumlu bakanlar 35 yaş altında %47, 55 yaş üstünde %33.

Grafik 61 **Avustralya:** Enerji kaynaklarına bakış

	Güneş enerjisi	Rüzgâr enerjisi	Doğal gaz	Petrol	Kömür
Toplam	83	67	68	54	48
Yaş					
18-34	79	71	60	44	41
35-54	84	68	68	53	46
55+	85	62	76	62	55
Cinsiyet					
Erkek	83	67	72	58	55
Kadın	83	66	65	49	41
Yerleşim					
Kent	83	67	68	54	47
Kır	82	66	67	54	54
Çocuk					
Çocuğu var	85	66	73	60	53
Çocuğu yok	81	68	61	44	40
Çalışma durumu					
Çalışıyor	84	68	69	54	47
Çalışmıyor	81	63	67	53	49

Olumlu = çok olumlu ya da olumlu. Tüm yanıt ölçeği genel grafikte. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Güneşe olumlu bakanlar %83, rüzgâra %67, kömüre ise %48.

Güneş enerjisine destek tüm yaş gruplarında %79 ile %85 arasında; rüzgâr enerjisini ise tüm demografik gruplarda her 10 Avustralyalıdan en az altısı destekliyor. Bu, yenilenebilir enerji

lehine açık bir kamuoyu uzlaşısını gösteriyor. Kuşaklar fosil yakıtlar konusunda ayrışıyor; yine de fosil yakıtlar, onları öne çıkaran ve yenilenebilir enerjiye saldıran on yıllardır süren dezenformasyona rağmen, tüm demografik gruplarda güneş enerjisinin çok gerisinde kalıyor.

Grafik 62 **Türkiye:** Yenilenebilir enerjinin yeterliliği

Q33: Güneş, rüzgâr ve bataryalar güvenilir, uygun maliyetli ve sanayinin talebini karşılayabilir mi?

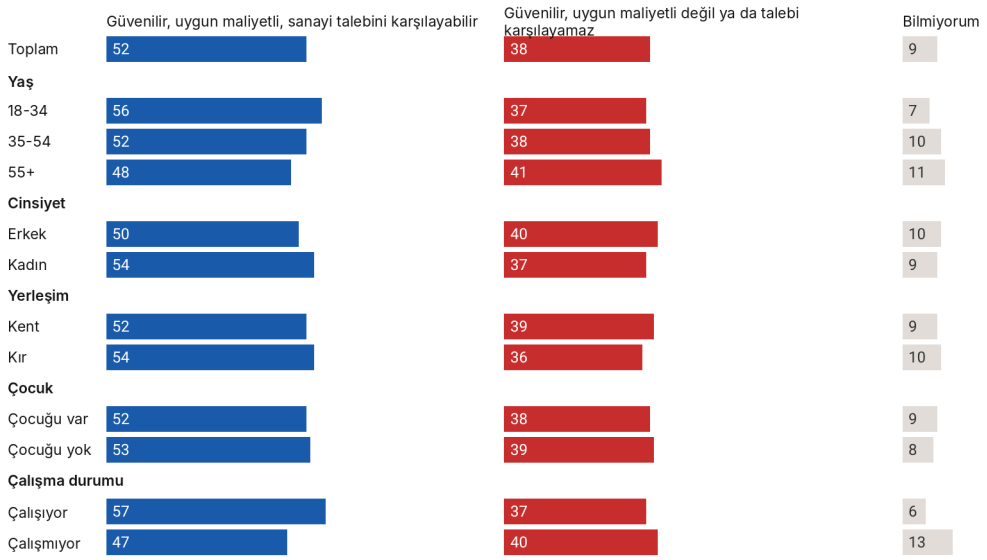

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q33). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %52'si yenilenebilir enerji kaynaklarını güvenilir ve sanayi için yeterli buluyor. %38 bu görüşte değil.

Güneş enerjisine olumlu bakış %93 iken yeterlilik konusunda kamuoyu bölünmüş. "Güvenilir ve yeterli" diyenler 35 yaş altında %56, 55 yaş üstünde %48.

Grafik 63 **Avustralya:** Yenilenebilir enerjinin yeterliliği

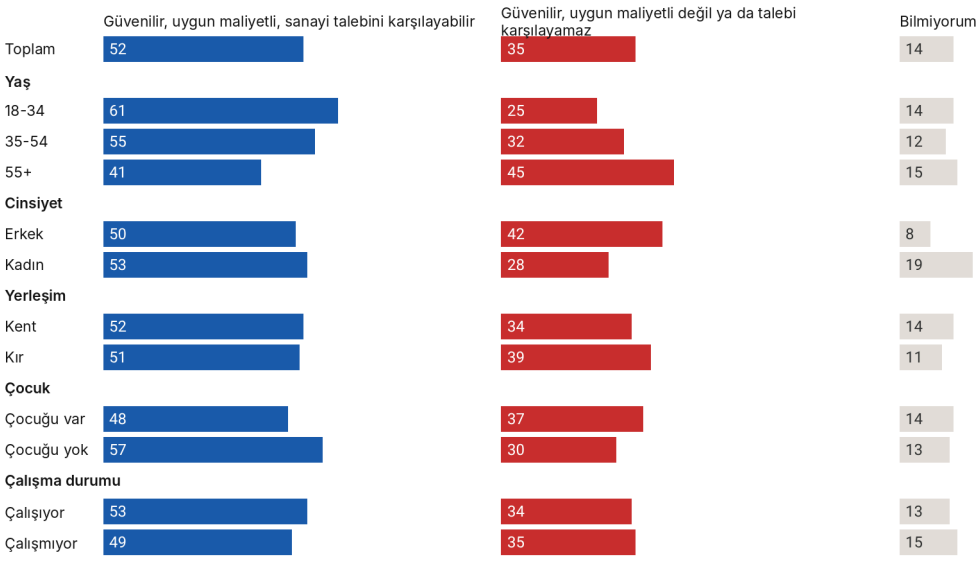

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q33). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar.

Avustralya. Toplumun %52'si yenilenebilir enerjileri güvenilir ve sanayi için yeterli buluyor. Bu görüşte olmayanlar yalnızca %35.

Bu görüş en yüksek oranda 35 yaş altında, %61 oranla karşılık buluyor. En olumsuz görüşe sahip grup ise 55 yaş üstündekiler. Bu değerlendirmenin oranı %45.

Grafik 64 **Türkiye:** Yenilenebilir enerji ve enerji güvenliği

Q34: Yenilenebilirler, bataryalar ve ulaşımın elektrifikasyonu ülkeyi enerjide daha mı, daha az mı güvenli kılıyor?

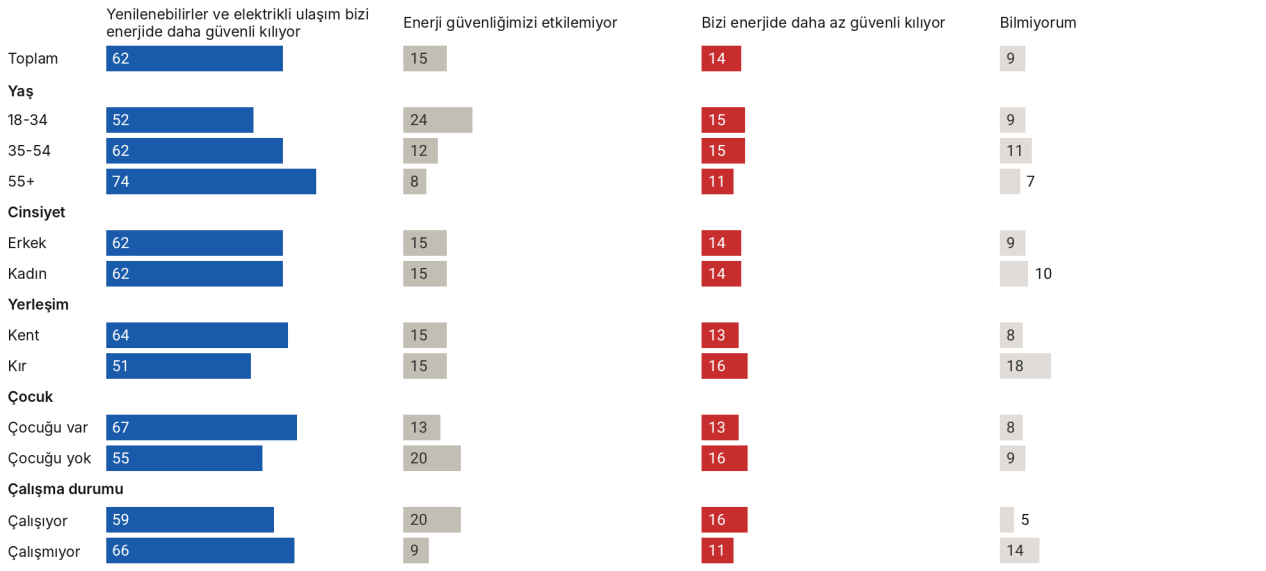

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q34). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %62'si yenilenebilir enerjilerin ülkeyi enerjide daha güvenli kıldığını düşünüyor.

Bu, Türkiye toplumunun en çok katıldığı ekonomik görüş. 55 yaş üstündekilerin dörtte üçü, 35 yaş altındakilerin yarısı bu görüşte. “Daha az güvenli” diyenler %14 oranında.

Grafik 65 **Avustralya:** Yenilenebilir enerji ve enerji güvenliği

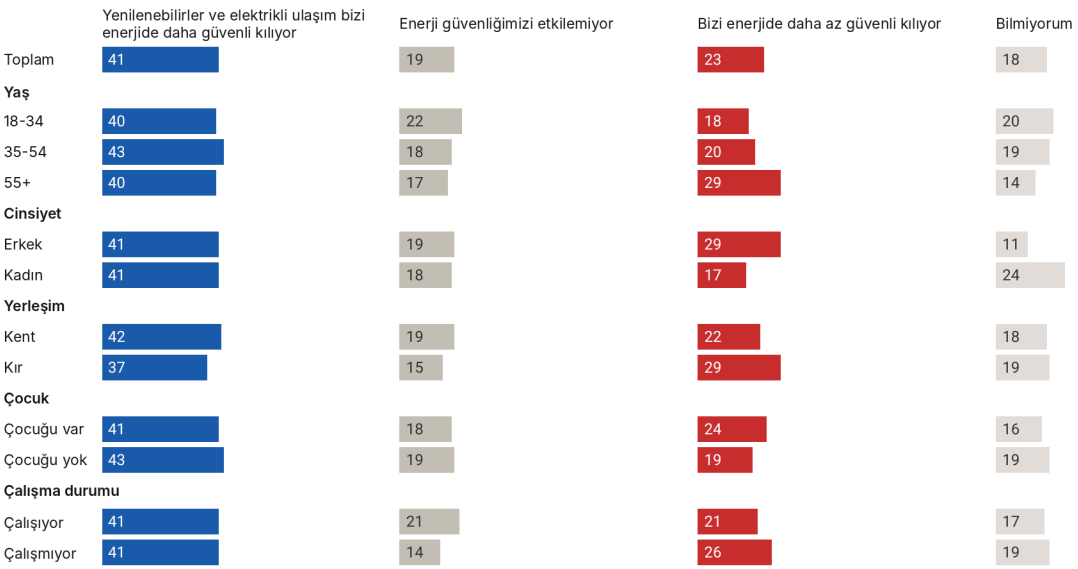

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q34). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %41'i yenilenebilir enerjilerin ülkeyi enerjide daha güvenli kıldığını düşünüyor. %23 daha az güvenli diyor.

Geri kalanı bir etki görmüyor ya da kararsız. "Daha az güvenli" diyenler erkeklerde %29, kadınlarda ise %17. 55 yaş üstünde ve kırsalda %29 oranında. Diğer sonuçlarda olduğu gibi karşı çıkan temel grup kırsalda yaşayan yaşlı erkekler; bu grupta bile karşı çıkanlar azınlıkta.

Grafik 66 **Türkiye:** İklim eylemi ve enerji fiyatları

Q36: İklim eylemi ülkeyi enerji fiyat şoklarından koruyor mu, yoksa fiyatları artırarak zarar mı veriyor?

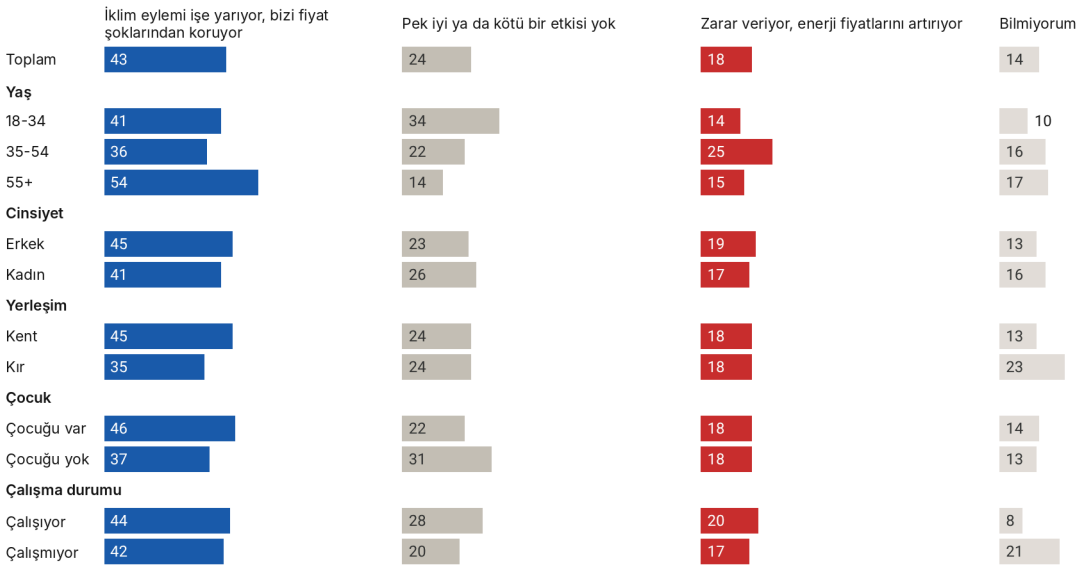

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q36). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye.Toplumun %43'ü iklim eyleminin ülkeyi fiyat şoklarından koruduğunu, yalnızca %18'i zarar verdiğini düşünüyor.

Olumlu görüş olumsuzun iki katından fazla. "Koruyor" diyenler 55 yaş üstünde %54. 35 yaş altında üç kişiden biri "ne iyi ne kötü" diyor.

Grafik 67 **Avustralya:** İklim eylemi ve enerji fiyatları

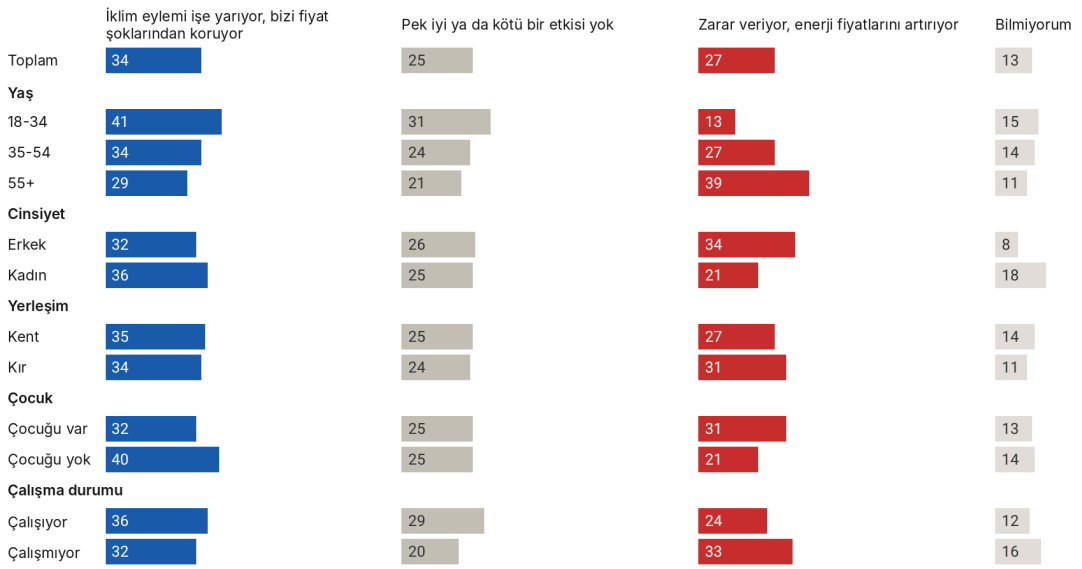

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q36). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %34'ü iklim eyleminin fiyat şoklarından koruduğunu, %27'si zarar verdiğini düşünüyor.

Görüşler yaşa göre ters yönde: "zarar veriyor" diyenler 35 yaş altında %13, 55 yaş üstünde %39 oranında.

Grafik 68 **Türkiye:** İklim diplomasisi ve hayat pahalılığı

Q37: Küresel iklim diplomasisi sonuçta hayat pahalılığını azaltacak mı, etkilemeyecek mi, artıracak mı?

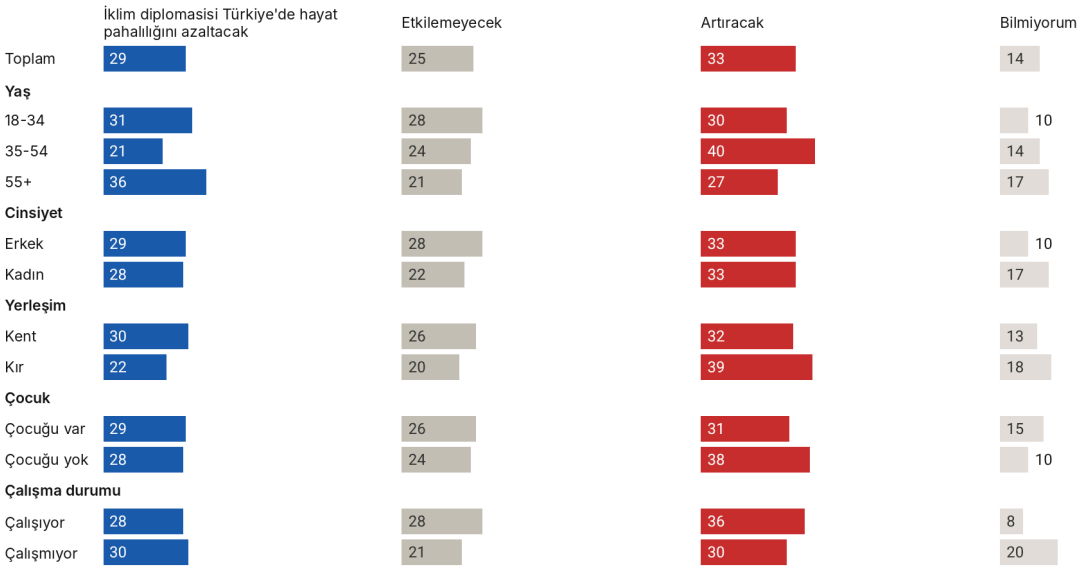

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q37). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %33'ü iklim diplomasisinin hayat pahalılığını artıracağını, %29'u azaltacağını düşünüyor.

Hayat pahalılığını azaltır diyenlerin oranı %29, etkilemeyeceğini düşünenler %25 ve artırır diyenler %33 oranında. Üç görüş birbirine yakın, toplum bu soruda ortak bir kanaate varmış değil.

Grafik 69 **Avustralya:** İklim diplomasisi ve hayat pahalılığı

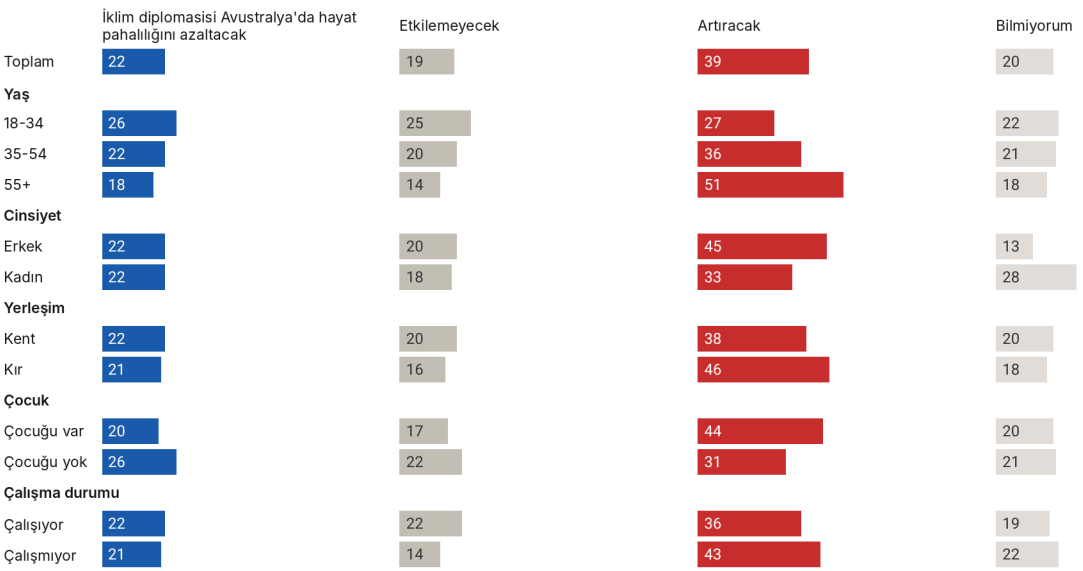

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q37). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %39'u iklim diplomasisinin hayat pahalılığını artıracağını, %22'si azaltacağını düşünüyor.

Görüşler yaşa göre ayrışıyor. Gençler daha olumlu değerlendirmelerde bulunurken yaş ilerledikçe olumsuz değerlendirme de artıyor. 55 yaş üstünün yarısı pahalılığın artacağını düşünüyor, 35 yaş altında üç görüş birbirine yakın.

Grafik 70 **Türkiye:** Fosil yakıtları azaltmak ve enerji maliyeti

Q38: Fosil yakıt kullanımını azaltmak insanları enerji maliyeti artışlarından koruyabilir mi, yoksa maliyeti daha da mı artırır?

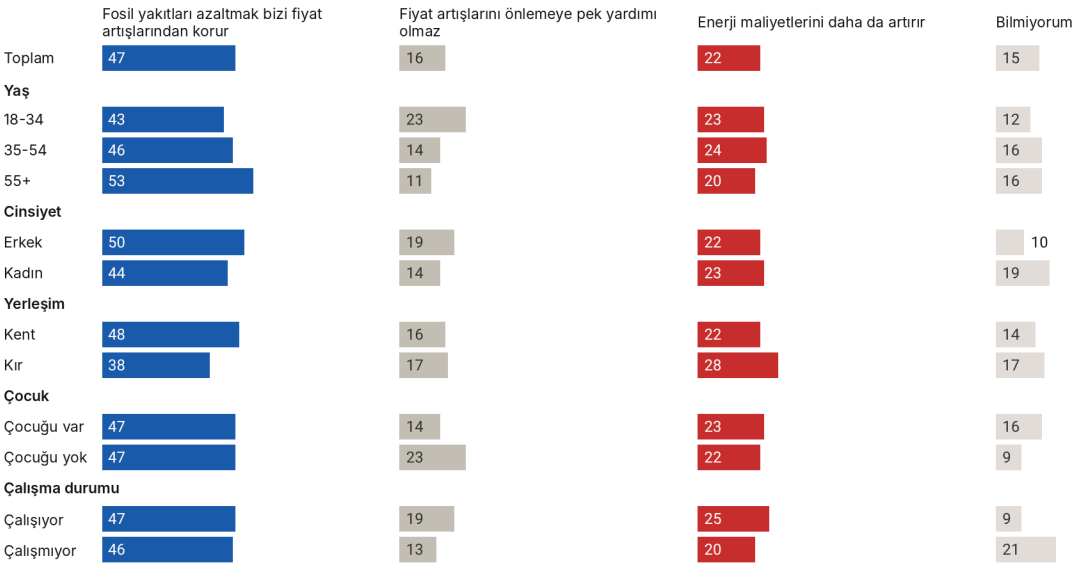

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q38). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %47'si fosil yakıtı azaltmanın insanları maliyet artışlarından koruyabileceğini düşünüyor.

Maliyeti daha da artıracağını düşünenler %22, olumlu görüş olumsuzun iki katı. "Koruyabilir" diyenler 55 yaş üstünde %53 oranında.

Grafik 71 **Avustralya:** Fosil yakıtları azaltmak ve enerji maliyeti

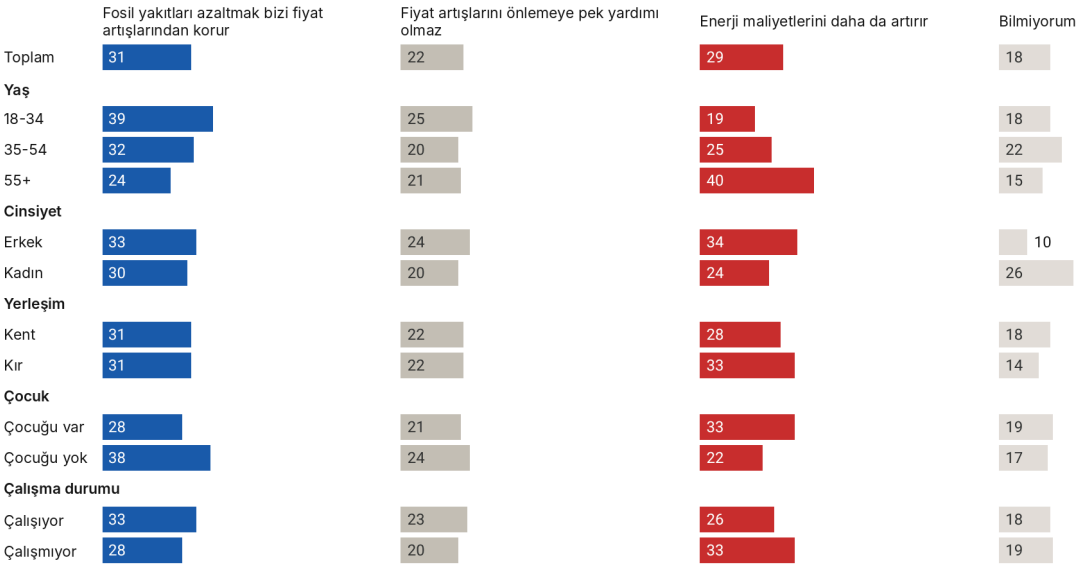

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q38). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %31'i fosil yakıtı azaltmanın maliyet artışlarından koruyabileceğini düşünüyor, %29 ise maliyeti artıracağını söylüyor.

İki görüş başa baş, kuşaklar ters yönde değerlendirmelerde bulunuyor. 35 yaş altında %39 "korur" diyor, 55 yaş üstünde %40 "maliyeti artırır" diyor.

Grafik 72 **Türkiye:** Güneş enerjisi ve enerji fiyatları

Q39: Ülkedeki güneş enerjisi yayılımı enerji fiyatlarını düşürüyor mu, etkilemiyor mu, yükseltiyor mu?

	Güneş enerjisinin yaygınlaşması enerji fiyatlarını düşürüyor	Fiyatları etkilemiyor	Fiyatları artırıyor	Bilmiyorum
Toplam	46	24	21	9
Yaş				
18-34	41	29	21	10
35-54	46	23	22	10
55+	52	20	19	9
Cinsiyet				
Erkek	46	25	20	10
Kadın	46	24	21	9
Yerleşim				
Kent	47	26	19	8
Kır	41	14	28	17
Çocuk				
Çocuğu var	48	24	20	9
Çocuğu yok	42	26	24	9
Çalışma durumu				
Çalışıyor	44	26	25	6
Çalışmıyor	48	23	16	14

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q39). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %46'sı güneşin yayılmasının fiyatları düşürdüğünü, %21'i yükselttiğini düşünüyor.

Güneş hem sempati hem ekonomik beklenti açısından en güçlü başlık. "Düşürüyor" diyenler 55 yaş üstünde %52, 35 yaş altında %41 oranında.

Grafik 73 **Avustralya:** Güneş enerjisi ve enerji fiyatları

	Güneş enerjisinin yaygınlaşması enerji fiyatlarını düşürüyor	Fiyatları etkilemiyor	Fiyatları artırıyor	Bilmiyorum
Toplam	26	33	23	18
Yaş				
18-34	33	30	18	19
35-54	27	33	21	20
55+	20	36	29	15
Cinsiyet				
Erkek	27	36	27	10
Kadın	25	30	19	25
Yerleşim				
Kent	26	34	23	18
Kır	27	30	26	17
Çocuk				
Çocuğu var	23	35	26	16
Çocuğu yok	31	30	19	20
Çalışma durumu				
Çalışıyor	28	34	22	16
Çalışmıyor	23	31	25	21

İfadeler kısaltılmıştır; tam ifadeler soru formunda (Q39). Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Toplumun %26'sı güneşin fiyatları düşürdüğünü, %23'ü yükselttiğini düşünüyor.

En büyük grup "etkisi yok" diyor (%33). Güneşin faturaya etkisi kamuoyunun gözünde henüz netleşmemiş. Düşürüyor diyenlerle artırıyor diyenler neredeyse aynı oranda. "Düşürüyor" diyenler 35 yaş altında %33, 55 yaş üstünde ise %20.

Toplum yanıltıcı bilginin farkında

İnsanlara iklim dezenformasyonunun örgütlü ve kasıtlı mı, yoksa koordineli bir çabanın sonucu olmayan bir şey mi olduğunu sorduk. **Fikir belirtenlerin yarısından fazlası dezenformasyonu örgütlü buluyor**: Türkiye'de %51, Avustralya'da %64.

Grafik 74 **Türkiye:** İklim dezenformasyonu algısı

Q35: İklim dezenformasyonu örgütlü ve kasıtlı mı, yoksa koordineli bir çabanın sonucu değil mi?

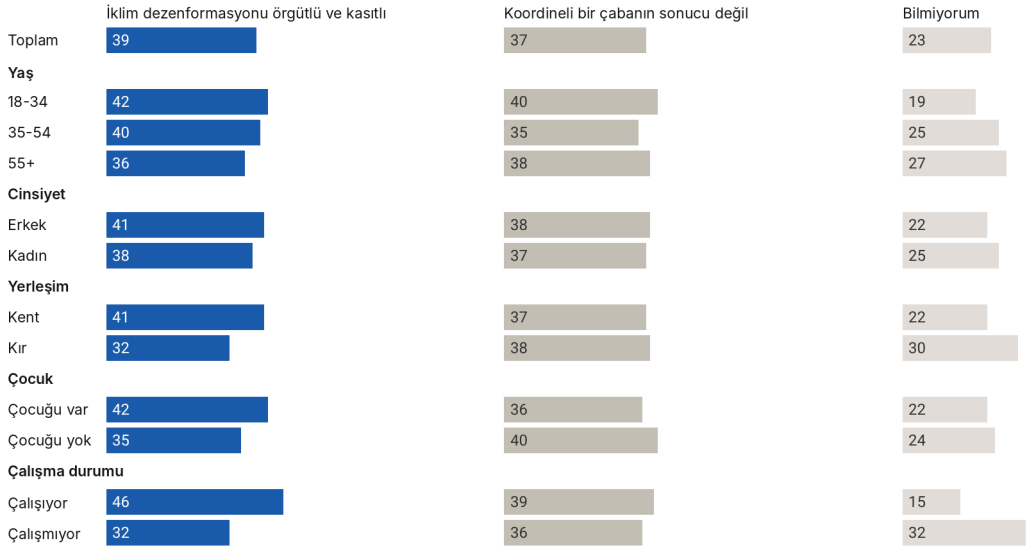

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Toplumun %39'u iklim dezenformasyonunu örgütlü ve kasıtlı buluyor. %37 bu görüşte değil.

Dörtte bir (%23) fikir belirtmiyor, çalışmayanlarda bu oran üçte bir (%32), çalışanlarda ise %15. Örgütlü bulanlar çalışanlarda %46.

Grafik 75 **Avustralya:** İklim dezenformasyonu algısı

	İklim dezenformasyonu örgütlü ve kasıtlı	Koordineli bir çabanın sonucu değil	Bilmiyorum
Toplam	44	25	31
Yaş			
18-34	41	31	28
35-54	44	24	32
55+	47	20	33
Cinsiyet			
Erkek	49	27	24
Kadın	40	22	37
Yerleşim			
Kent	44	25	31
Kır	51	22	28
Çocuk			
Çocuğu var	43	24	33
Çocuğu yok	46	26	27
Çalışma durumu			
Çalışıyor	45	27	28
Çalışmıyor	44	20	36

Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya.Toplumun %45'i iklim dezenformasyonunu örgütlü ve kasıtlı buluyor. Bu görüşte olmayanlar yalnızca %25.

Örgütlü bulanlar, bulmayanların neredeyse iki katı. Fikir belirtmeyenler %31 oranında. Kadınların %37'si, erkeklerin %24'ü fikir belirtmek istememiş.

Grafik 76 **Türkiye ve Avustralya:** İklim eylemi ve yenilenebilir enerji lehindeki ifadeyi seçenler (%)

Q33, Q34, Q36, Q37, Q38, Q39: Her soruda iklim eylemi ve yenilenebilir enerji lehindeki ifadeyi seçenler

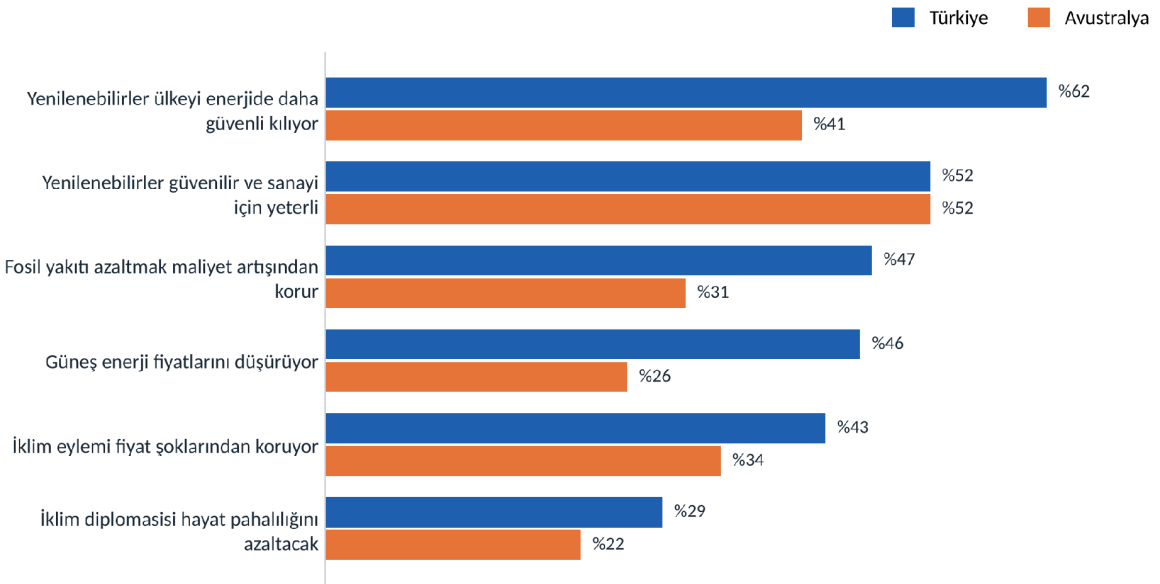

Türkiye'de altı ifadenin beşi %43 ile %62 arasında destek buluyor; en güçlü görüş enerji güvenliği. Avustralya'da kamuoyu bu soruların çoğunda bölünmüş. İki ülkede de en az katılım gören ifade, iklim diplomasisinin hayat pahalılığını azaltacağı ifadesi, Türkiye toplumunun %29'u, Avustralya toplumunun %22'si iklim diplomasisinin hayat pahalılığını azaltacağını söylüyor.

Bölüm Değerlendirmesi:

Güneş enerjisine destek iki ülkede de her demografik grupta yüksek, hiçbir grupta Türkiye'de %83'ün, Avustralya'da %79'un altına inmiyor. Bu soruda gerçek bir toplumsal uzlaşıdan söz edebiliyoruz. Fosil yakıtlara bakış ise iki ülkede farklı eksenlerde ayrışıyor:

- **Türkiye:** Güçlü bir sınıfsal örüntü var. Kömüre olumlu bakanlar ortaokul ve altı eğitimlilerde %57, üniversite mezunlarında %29 oranında. En düşük gelir grubunda %59, en yüksekte %29. Bu, rapordaki en belirgin eğitim ve gelir farklarından biri.
- **Avustralya:** Ayrışma yaş ve cinsiyete dayanıyor: kırsalda yaşayan yaşlı erkekler fosil yakıtları daha çok desteklerken genç, kadın ve kentli kesimler daha fazla karşı çıkıyor.

Ekonomik ifadelerde Türkiye kamuoyu altı ifadenin beşinde iklim eylemi lehinde bir çoğunluk ya da çoğulluk gösteriyor, en güçlüsü %62 oranla enerji güvenliği. Avustralya'da kamuoyu çoğu soruda bölünmüş ve kuşaklar ters yönde konumlanıyor. İki ülkede de en zayıf ifade, iklim diplomasisinin hayat pahalılığını azaltacağı ifadesi. Hayat pahalılığının en önemli sorun olduğu iki toplumda, iklim eyleminin geçime faydası kamuoyunun en az ikna olduğu başlık.

Dezenformasyon algısında fikir belirtenlerin yarısından fazlası (Türkiye'de %51 ve Avustralya'da %64) dezenformasyonu örgütlü ve kasıtlı buluyor. Türkiye'de bu görüş eğitimle artıyor. Fikir belirtmeyenler ise ev kadınlarında oran %41'lere çıkıyor.

Araştırma insanların dezenformasyona ne kadar maruz kaldığını ve bunun görüşlerini nasıl etkilediğini ölçmüyor. Ölçtüğü şey algı. Yine de bu konuda fikir oluşturamayanların, zirve haberinin de en az ulaştığı kesimlerde yoğunlaşması, iki bulgunun aynı bilgi eksikliğine işaret ediyor olabileceğini düşündürüyor.

SONUÇ

Toplum ne görüyor, neye önem veriyor, ne talep ediyor?

Bu araştırmanın hikâyesi kamuoyunun ilgisizliği değil. İki toplumun değerlendirmelerini üç başlıkta topluyoruz.

TOPLUM BUNU GÖRÜYOR VE BUNA ÖNEM VERİYOR

İklim krizi bugünün ve hanenin meselesi

- Türkiye toplumunun %77'si, Avustralya toplumunun %62'si "iklim değişikliği geçimi zorlaştırıyor" diyor.
- Olağandışı havayı bizzat yaşadığını söyleyenler Türkiye'de %61, Avustralya'da %39 oranında.
- İklim dezenformasyonunu örgütlü ve kasıtlı bulanların oranı Türkiye'de %39, Avustralya'da %45.
- İnsanlar komşularını olduğundan daha isteksiz sanıyor ama durum öyle değil.
- İklim değişikliğinde insanın payı olduğunu söyleyenler iki ülkede de %72 oranında.

BUNU TALEP EDİYOR

Daha fazla adım, daha fazla haber

- Hükümetinden daha fazlasını isteyenler Türkiye'de %77, Avustralya'da %46 oranında. Daha azını isteyenlerin oranı Türkiye'de %5, Avustralya'da %25 oranında.
- Güneş enerjisine olumlu bakanlar Türkiye'de %93, Avustralya'da %83 oranında.
- İklim değişikliğiyle ilgili daha fazla haber isteyenler Türkiye'de %69, Avustralya'da %45.
- Zirveyi duymayanlar da haber istiyor. Bu oran Türkiye'de %62, Avustralya'da %44 oranında.

İki toplum da bir haber boşluğunda yaşıyor

Grafik 77 **Türkiye ve Avustralya: Haber boşluğunun göstergeleri (%)**

Q29, Q30, Q20, Q25: Zirveyi duymayanlar, zirve haberini hiç ya da çok az görenler, iklim değişikliğini seyrek konuşanlar ve ortak liderliği bilenler

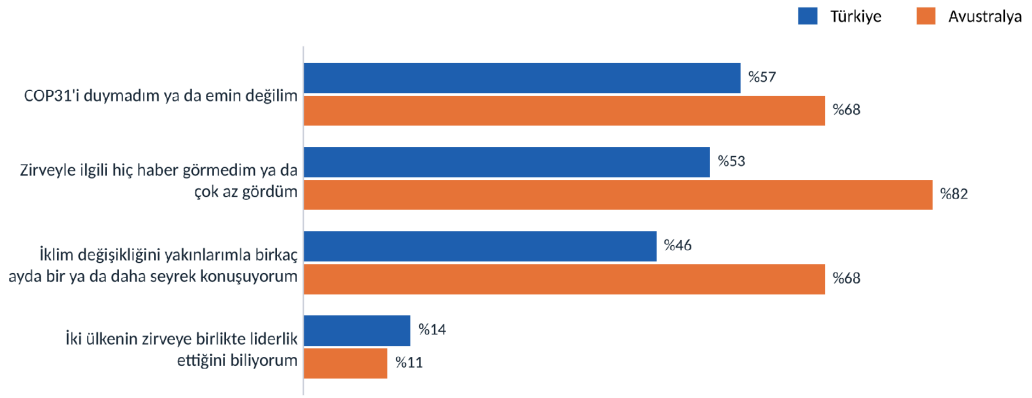

Türkiye'de %57, Avustralya'da %68 kendi ülkesinin ortağı olduğu zirveyi duymamış ya da duyduğundan emin değil. Zirveyle ilgili hiç haber görmeyen ya da çok az görenler Türkiye'de %53 ve Avustralya'da %82. İki ülkenin ortak liderliğini on kişiden yaklaşık biri biliyor. Bu boşluk ilgisizlikten kaynaklanmıyor: aynı toplumlar iklim krizinin etkilerini evlerinde hissediyor, daha fazla adım ve daha fazla haber istiyor.

Toplumlar bekliyor

İki toplum da iklim krizinin etkilerini evinde hissediyor, hükümetinden daha fazla adım ve medyasından bu konuda daha fazla haber istiyor.

İstek gerçek ve yaygın, eksik olan, insanlara ulaşan haber.

EK

Araştırma hakkında

Araştırmayı 18 yaş ve üstü yetişkinlerle çevrim içi olarak yürüttük: Avustralya'da 2.004 kişiyle (saha çalışması 3–12 Kasım 2026), Türkiye'de 2.005 kişiyle (3–13 Kasım 2026). İki ülkede de verileri yaş, cinsiyet, bölge, kır/kent yerleşimi, eğitim ve geçmiş oy tercihine göre nüfus hedeflerine ağırlıklandırdık. Hata payı %95 güven düzeyinde Avustralya'da yaklaşık ±2,6, Türkiye'de ±4,1 puan. Verileri Norstat topladı.

Anket insanların ne gördüğünü, ne düşündüğünü ve ne istediğini ölçüyor. Raporda anlattığımız haber boşluğunu da insanların kendi beyanları üzerinden okuyoruz: zirveyi duyup duymadıkları, ne kadar haber gördükleri ve ne kadar haber istedikleri.

Araştırmaya katılanlar ve görüşülenlerin profili

Türkiye daha genç, Avustralya daha yaşlı bir toplum; görüşler de bazı konularda iki ülkede farklı eksenlerde ayrışıyor.

Araştırma, iki ülkenin yetişkin nüfusunu temsil eden iki ayrı örneklemle yürütüldü. İki toplumun profili birçok bakımdan benziyor, birkaç noktada ise belirgin biçimde ayrışıyor.

Grafik 1 **Türkiye ve Avustralya:** Görüşülen kişilerin profili (%)

Q1–Q8: Yaş, cinsiyet, yerleşim, eğitim, medeni durum, çocuk ve çalışma durumu

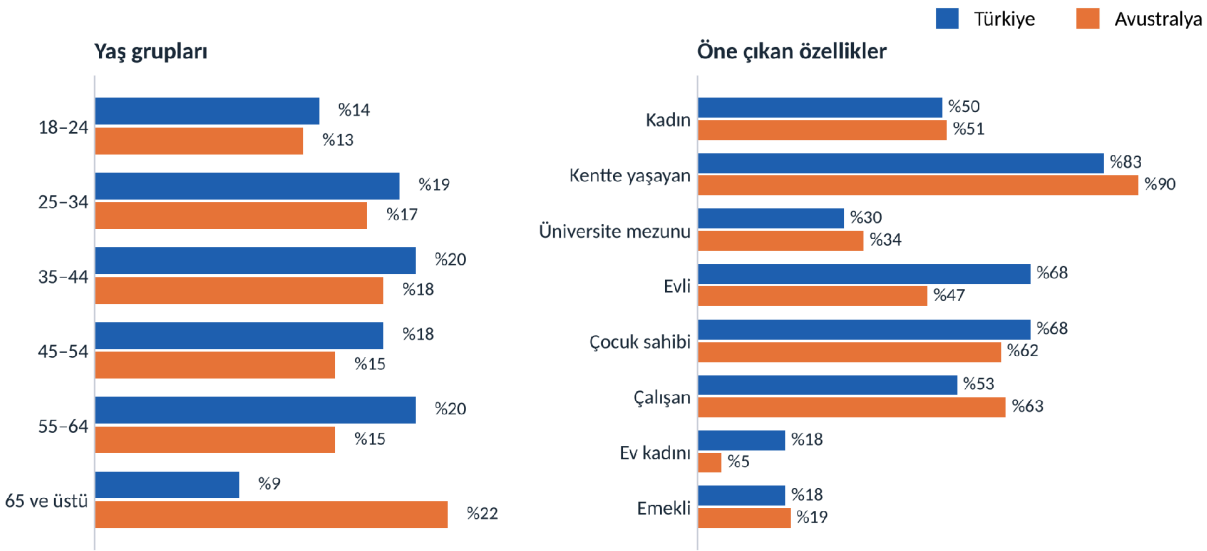

Ağırlıklı dağılım, %. Çocuk sahibi: çocuğu küçük ya da yetişkin olanlar. Çalışan: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar.

Yaş ve hane:

Görüştüğümüz kişilerin yaş ortalaması Türkiye'de 43, Avustralya'da 47. 65 yaş ve üstündekiler Türkiye'de %9, Avustralya'da %22. İki ülkede de kadınlar ve erkekler yarı yarıya; büyük çoğunluk kentte yaşıyor (Türkiye %83 ve Avustralya %90). Türkiye'de evli olanlar %68, bekâr olanlar %19; Avustralya'da bu oranlar %47 ve %34. Reşit olmayan çocuğu olanlar Türkiye'de %41, Avustralya'da ise %30; hiç çocuğu olmayanlar Türkiye'de %31 ve Avustralya'da %38.

Eğitim, gelir ve bölge:

Türkiye'de ortaokul ve altı mezunları %32, lise mezunları %37, üniversite mezunları %30. Avustralya'da lise ve altı %66, üniversite %34. Türkiye'de hane geliri 30 bin TL'nin altında olanlar %25, 30–100 bin TL arasında olanlar %52, 100 bin TL'nin üstünde olanlar %19. Avustralya'da yıllık hane geliri 58 bin Avustralya Dolarının (AUD) altında olanlar %27, üstünde olanlar %66. Türkiye'de en kalabalık bölgeler İstanbul (%19), Ege (%14) ve Akdeniz (%13); Avustralya'da New South Wales (%31), Victoria (%26) ve Queensland (%20).

Çalışma hayatı:

Tam zamanlı çalışanlar iki ülkede de benzer düzeyde Türkiye'de %43, Avustralya'da %41. Avustralya'da yarı zamanlı çalışma üç kat daha yaygın Avustralya %17 ve Türkiye %6, bu yüzden çalışanların toplam oranı Avustralya'da %10 daha yüksek (%63 ve %53). En belirgin fark ev içinde: Türkiye'de neredeyse her beş kişiden biri (%18) ev kadını, Avustralya'da bu oran %5. Emekliler iki ülkede de benzer oranlarda.

Bu farklılıklar bazı konularda hiçbir etki yaratmazken bazı konularda ise görüş ve yaklaşım farklılıklarının temel nedeni olarak karşımıza çıkıyor. Türkiye'de görüşler en çok eğitim, gelir ve çalışma hayatına katılıma göre ayrışıyor, Avustralya'da ise belirleyici olan yaş ve cinsiyet.

İnsanlar hangi platformlarda?

Grafik 19 **Türkiye ve Avustralya: Haftada en az bir kez kullanılan sosyal medya platformları (%)**

Q41: Aşağıdaki sosyal medya platformlarından hangilerini haftada en az bir kez kullanıyorsunuz?

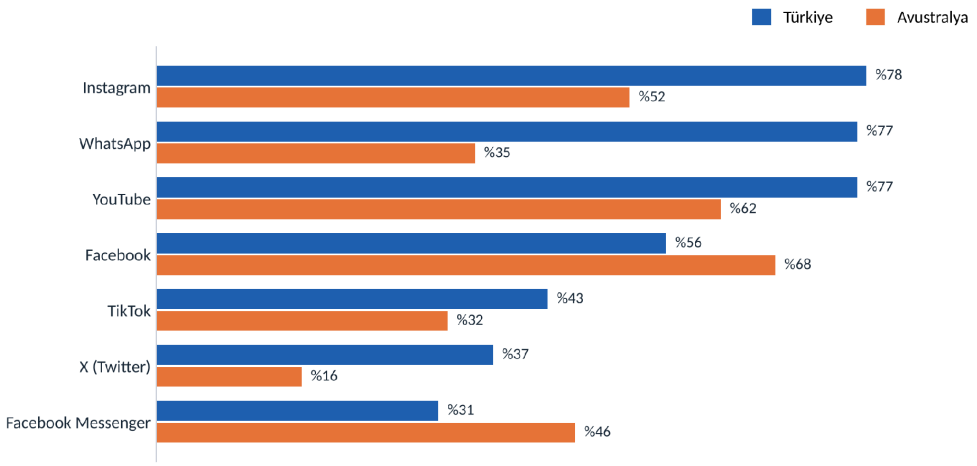

Sosyal medya kullanmayanlar Türkiye'deki araştırmaya katılanlarda yok denecek kadar az, Avustralya'da ise %6, bu oran da oldukça düşük. İki toplum da çevrim içi. Türkiye'de Instagram, WhatsApp ve YouTube'un her biri toplumun dörtte üçünden fazlasına ulaşıyor, X kullanımı Avustralya'nın iki katından fazla. Avustralya'da Facebook %68 ve Youtube %62 oranla öne çıkıyor. Haber boşluğu insanların kanalı olmamasından kaynaklanmıyor, görünüyor ki iki toplum da online kanallardan oldukça erişilebilir bir durumda.

Grafik 20 **Türkiye:** Kullanılan sosyal medya platformları (1/2)

Q41: Hangi platformları haftada en az bir kez kullanıyorsunuz? (birden çok yanıt)

	Instagram	WhatsApp	YouTube	Facebook	TikTok	X (Twitter)	Facebook Messenger
Toplam	78	77	77	56	43	37	31
Yaş							
18-34	77	71	70	34	49	31	23
35-54	88	85	84	70	44	42	40
55+	66	73	75	65	35	38	30
Cinsiyet							
Erkek	72	74	74	60	43	43	28
Kadın	84	80	79	52	44	32	34
Yerleşim							
Kent	80	80	79	59	44	40	33
Kır	67	61	65	42	40	25	22
Çocuk							
Çocuğu var	82	82	82	64	43	38	35
Çocuğu yok	72	70	70	43	46	38	24
Çalışma durumu							
Çalışıyor	82	78	81	60	52	46	31
Çalışmıyor	73	76	72	52	34	27	31

Birden fazla yanıt verilebilir. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Instagram, WhatsApp ve YouTube her kesimde yaygın.

Instagram %78, WhatsApp %77, YouTube %77. Bu üç platform her yaş grubunda toplumun üçte ikisinden fazlasına ulaşıyor. Instagram'ı en çok %88 oranla 35–54 yaş grubu ve %84 oranında kadınlar kullanıyor. Facebook 35 yaş üstünün üçte ikisinde, TikTok çalışanlarda %52 oranında daha yaygın. X'te erkekler %43 oranla kadınların önünde, kadınlar da bu oran %32.

Grafik 21 Avustralya: Kullanılan sosyal medya platformları (1/2)

Birden fazla yanıt verilebilir. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Facebook %68 oranla her yaşta yaygın olan tek platform.

Diğer platformlarda kuşaklar arası bir ayrışma söz konusu. Instagram kullananlar 35 yaş altında %70, 55 yaş üstünde %33; TikTok kullananlar %56 ve %12. Kadınlar Facebook'ta (%74), erkekler YouTube'da (%70) daha yoğun.

Grafik 22 **Türkiye:** Kullanılan sosyal medya platformları (2/2)

	Pinterest	Snapchat	LinkedIn	Reddit	Diğer	Sosyal medya kullanmıyorum
Toplam	21	15	13	4	2	1
Yaş						
18-34	26	30	14	6	3	1
35-54	16	7	13	2	1	0
55+	21	6	10	3	1	4
Cinsiyet						
Erkek	14	10	12	4	3	1
Kadın	28	20	14	4	1	2
Yerleşim						
Kent	22	15	14	4	2	2
Kır	17	13	7	2	1	0
Çocuk						
Çocuğu var	22	13	14	4	1	1
Çocuğu yok	18	18	11	4	2	1
Çalışma durumu						
Çalışıyor	22	16	18	5	2	0
Çalışmıyor	20	14	8	2	2	2

Birden fazla yanıt verilebilir. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Snapchat ve Pinterest gençlerde ve kadınlarda öne çıkıyor.

Snapchat 18–34 yaş grubunda %30, daha yaşlılarda %6–7. Pinterest kadınlarda %28, erkeklerde ise %14. LinkedIn bekleneceği üzere çalışanlarda %18, çalışmayanlarda %8.

Grafik 23 **Avustralya:** Kullanılan sosyal medya platformları (2/2)

	X (Twitter)	Reddit	LinkedIn	Pinterest	Diğer	Sosyal medya kullanmıyorum
Toplam	16	15	13	12	1	6
Yaş						
18-34	25	25	14	18	1	1
35-54	17	14	17	11	1	3
55+	9	6	9	9	1	12
Cinsiyet						
Erkek	21	17	15	8	1	7
Kadın	12	13	12	17	1	5
Yerleşim						
Kent	17	15	14	12	1	6
Kır	11	10	6	16	0	5
Çocuk						
Çocuğu var	15	11	14	10	1	6
Çocuğu yok	19	20	12	16	1	5
Çalışma durumu						
Çalışıyor	20	17	18	14	1	4
Çalışmıyor	10	10	6	10	1	10

Birden fazla yanıt verilebilir. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Platform seçimini yaş belirliyor.

X ve Reddit kullananlar 35 yaş altında %25, 55 yaş üstünde %9 ve %6 oranlarında. Sosyal medya kullanmayanlar 55 yaş üstünde %12. İklim değişikliğiyle ilgili daha fazla haber isteyen ama zirveyi en az duymuş olan gençler vaktini bu platformlarda geçiriyor. Haliyle bu platformlar gençlere görünmek için kullanılabilecek mecralar olarak öne çıkıyorlar.

Gazete ve haber siteleri

İnsanlara hangi gazete ve haber sitelerini haftada en az bir kez okuduklarını sorduk. İki ülkede de tek bir yayın toplumun üçte birinden fazlasına ulaşmıyor; okur dağınık.

Grafik 24 Türkiye: Okunan gazete ve haber siteleri (1/2)

Q42: Aşağıdaki yayınlardan hangilerini haftada en az bir kez okuyorsunuz? (basılı ya da çevrim içi)

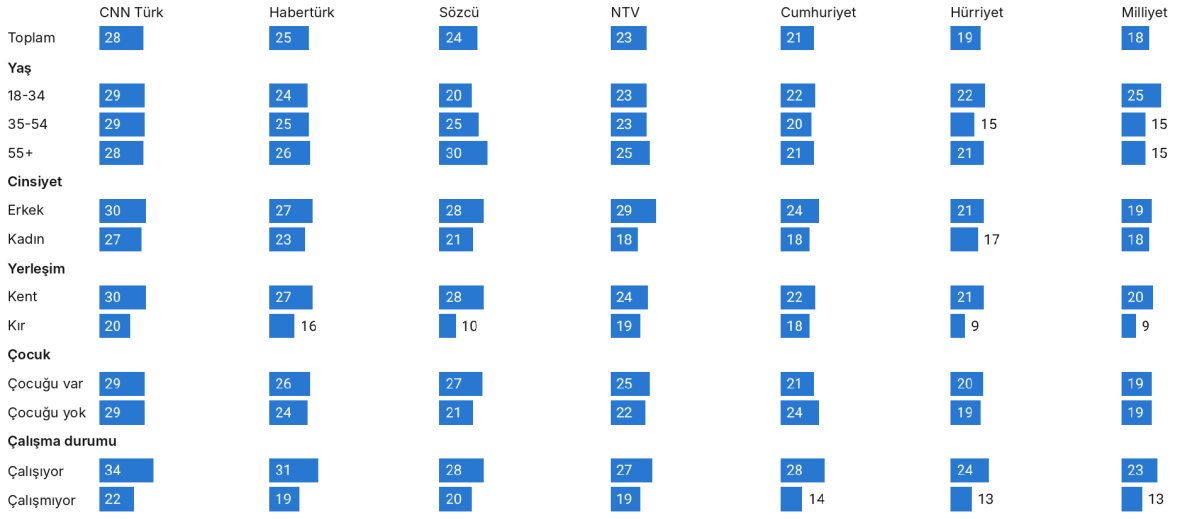

Birden fazla yanıt verilebilir. Çevrim içi ya da basılı. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. En çok okunan haber sitesi CNN Türk (%28).

Sırayla Habertürk (%25), Sözcü (%24), NTV (%23) ve Cumhuriyet (%21) geliyor. Çalışanlar her yayını çalışmayanlardan daha çok okuyor. Sözcü 55 yaş üstünde %30, NTV erkeklerde %29, kadınlarda ise %18. Türkiye toplumunun haber kaynakları çeşitli ve dağınık.

Grafik 25 **Avustralya:** Okunan gazete ve haber siteleri (1/2)

	ABC News	7NEWS (7news.com.au)	news.com.au	9News (nine.com.au)	The Australian	Daily Mail Australia	Guardian Australia	Herald Sun	The Daily Telegraph
Toplam	26	23	22	20	11	10	8	8	8
Yaş									
18-34	22	25	14	22	15	15	11	9	10
35-54	24	22	30	20	11	11	8	8	5
55+	31	22	23	20	7	5	7	8	8
Cinsiyet									
Erkek	31	23	23	21	12	7	8	9	9
Kadın	21	23	22	20	10	13	8	8	6
Yerleşim									
Kent	26	23	23	21	11	10	8	8	7
Kır	26	23	18	18	9	9	8	8	10
Çocuk									
Çocuğu var	26	24	24	21	10	10	8	10	9
Çocuğu yok	27	22	20	19	11	9	9	6	6
Çalışma durumu									
Çalışıyor	27	24	25	21	12	12	9	10	7
Çalışmıyor	24	21	18	19	8	7	8	6	8

Birden fazla yanıt verilebilir. Çevrim içi ya da basılı. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. **Okur dört ulusal dijital haber markasında toplanıyor.**

ABC News %26, 7NEWS %23, news.com.au %22, 9News %20. Gazeteler geride: The Australian %11, Daily Mail Australia %10. ABC News 55 yaş üstünde (%31) ve erkeklerde (%31) daha çok okunuyor; Daily Mail gençlerde %15, 55 yaş üstünde %5.

Grafik 26 **Türkiye:** Okunan gazete ve haber siteleri (2/2)

	Türkiye	Sabah	Haberler.com	Posta	Yeni Şafak	Diğer	Hiçbiri
Toplam	18	17	15	11	10	6	21
Yaş							
18-34	22	20	17	10	15	6	20
35-54	17	16	14	13	9	7	24
55+	16	15	15	9	6	4	17
Cinsiyet							
Erkek	17	20	16	12	12	8	16
Kadın	20	14	14	10	8	4	25
Yerleşim							
Kent	19	20	16	12	11	6	18
Kır	13	4	13	3	8	9	31
Çocuk							
Çocuğu var	18	19	16	13	10	6	21
Çocuğu yok	19	14	14	7	10	4	20
Çalışma durumu							
Çalışıyor	25	24	18	16	14	6	12
Çalışmıyor	11	10	12	6	6	6	30

Birden fazla yanıt verilebilir. Çevrim içi ya da basılı. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. **Listedeki hiçbir yayını okumayanlar %21.**

Bu oran kadınlarda %25, erkeklerde %16, çalışmayanlarda %30, çalışanlarda %12, kırda ise %31. Zirveyi daha az duymuş olan kadınlar ve çalışma hayatının dışındaki kesim, haber yayınlarını da daha az okuyor. Ekranlar yaygınlaştıkça gazete okuma pratiği de yıldan yıla azalıyor.

Grafik 27 **Avustralya:** Okunan gazete ve haber siteleri (2/2)

	The Sydney Morning Herald	The West Australian	Australian Financial Review	The Age	The Courier-Mail	The Advertiser	Diğer	Hiçbiri
Toplam	7	6	6	6	6	4	4	32
Yaş								
18-34	8	8	7	7	5	4	2	33
35-54	9	4	7	6	4	3	2	31
55+	5	5	4	4	7	4	7	30
Cinsiyet								
Erkek	8	6	8	6	6	4	5	29
Kadın	7	6	4	5	5	3	3	34
Yerleşim								
Kent	8	6	6	6	6	4	4	31
Kır	6	4	3	4	3	4	3	36
Çocuk								
Çocuğu var	8	5	6	6	6	4	4	29
Çocuğu yok	7	6	5	5	5	3	4	35
Çalışma durumu								
Çalışıyor	9	7	8	6	5	4	3	28
Çalışmıyor	4	4	2	4	7	3	6	38

Birden fazla yanıt verilebilir. Çevrim içi ya da basılı. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Üç kişiden biri (%32) listedeki hiçbir yayını okumuyor.

Bu oran çalışmayanlarda %38, kadınlarda %34. Eyalet gazeteleri (The Sydney Morning Herald, The Age, The Courier-Mail) kendi bölgelerinde okunuyor ve ülke genelinde %4–7 bandında kalıyor.

Televizyon

Grafik 28 **Türkiye: İzlenen televizyon kanalları (1/2)**

Q43: Aşağıdaki kanallardan hangilerini haftada en az bir kez izliyorsunuz?

	NOW TV	Show TV	Kanal D	ATV	Star TV	TRT	CNN Türk	NTV	Haber Türk
Toplam	47	42	42	40	38	36	28	22	22
Yaş									
18-34	41	45	42	40	39	35	23	17	17
35-54	50	45	48	44	39	36	28	24	22
55+	49	36	33	36	33	38	34	27	28
Cinsiyet									
Erkek	46	37	35	35	30	36	34	26	23
Kadın	48	47	48	46	45	36	22	19	21
Yerleşim									
Kent	50	46	44	41	42	37	30	24	23
Kır	33	23	31	38	18	31	20	12	18
Çocuk									
Çocuğu var	49	46	44	42	40	39	29	26	24
Çocuğu yok	44	37	38	37	33	33	28	16	19
Çalışma durumu									
Çalışıyor	48	44	42	40	36	36	30	26	25
Çalışmıyor	46	41	42	41	39	36	25	19	19

Birden fazla yanıt verilebilir. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Televizyon en geniş erişimli kanal.

NOW TV %47, Show TV ve Kanal D %42, ATV %40, Star TV %38, TRT %36. Haber kanallarının izleyicisi daha dar. CNN Türk %28, NTV ve Haber Türk %22. Kadınlar daha çok genel yayın kanallarına bakıyor. Star TV kadınlarda %45, erkeklerde %30. Kanal D kadınlarda %48 ve erkeklerde %35.

Grafik 29 **Avustralya:** İzlenen televizyon kanalları (1/2)

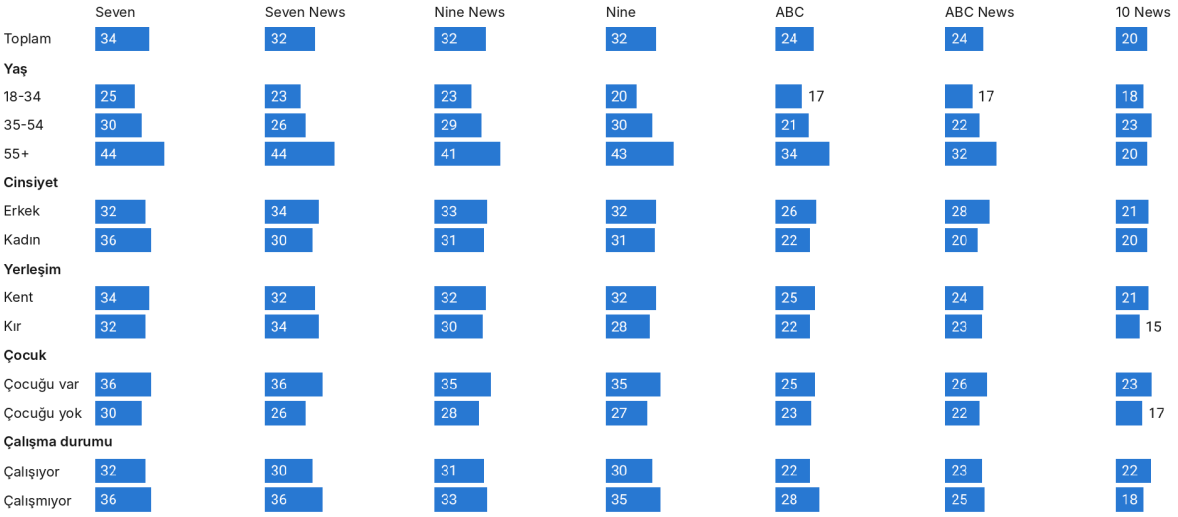

Birden fazla yanıt verilebilir. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Yaş arttıkça TV ekranına bakma oranı da artıyor.

Seven %34, Seven News, Nine News ve Nine %32; ABC ve ABC News %24. Televizyon izleyicisi yaşlı kuşak. Nine 35 yaş altında %20, 55 yaş üstünde %43; Seven 35 yaş altında %25 ve 55 yaş üstünde %44.

Grafik 30 **Türkiye:** İzlenen televizyon kanalları (2/2)

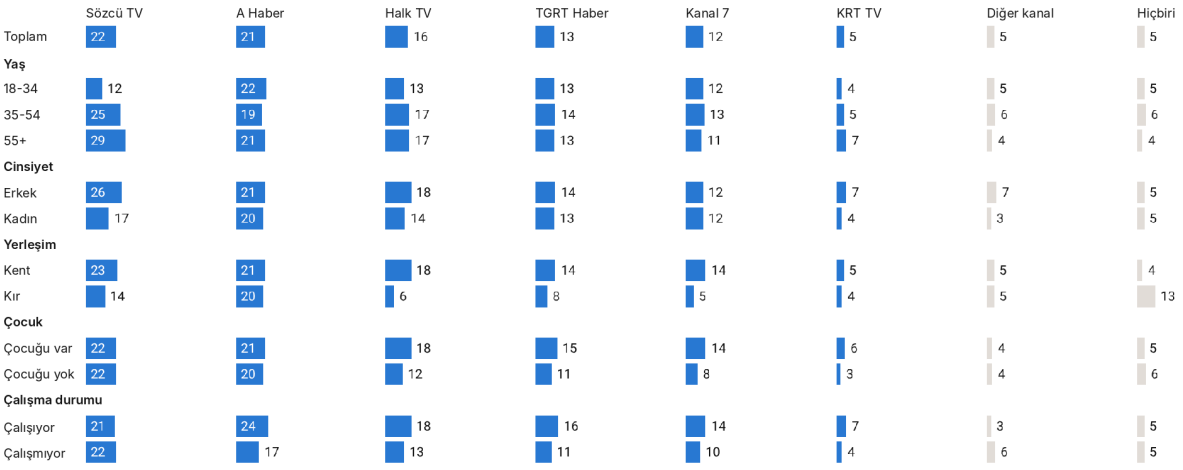

Birden fazla yanıt verilebilir. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Türkiye. Hiçbir kanalı izlemeyenler yalnızca %5.

Sözcü TV ve A Haber %21–22. Sözcü TV'nin izleyicisi daha yaşlı ve daha çok erkeklerden oluşuyor. 35 yaş altında %12, 55 yaş üstünde %29 oranında izleniyor. Erkeklerde %26, kadınlarda ise %17. Hiçbir kanalı izlemeyenler kırda %13 oranında.

Grafik 31 **Avustralya:** İzlenen televizyon kanalları (2/2)

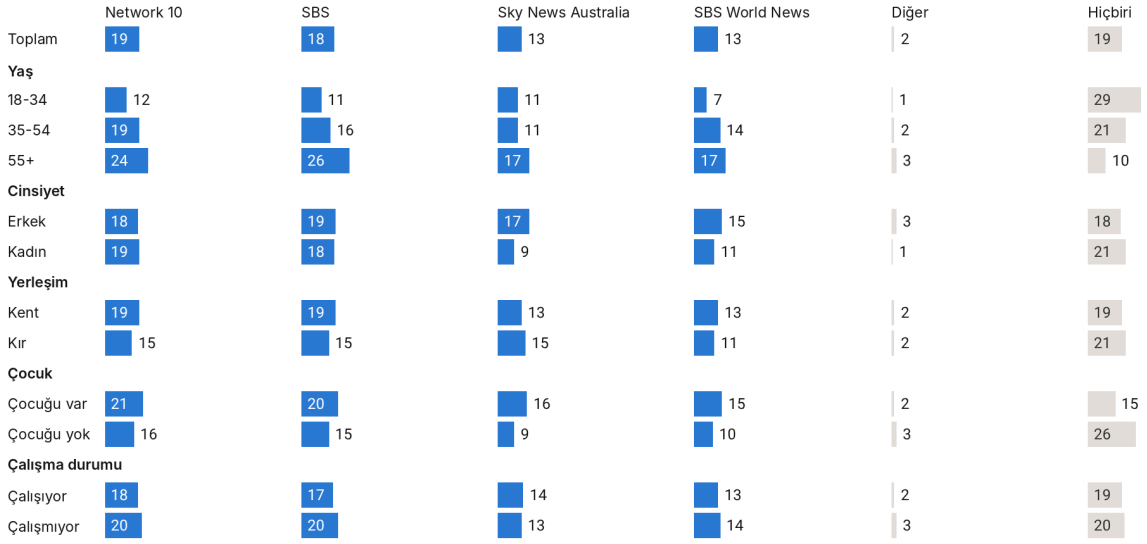

	Network 10	SBS	Sky News Australia	SBS World News	Diğer	Hiçbiri
Toplam	19	18	13	13	2	19
Yaş						
18-34	12	11	11	7	1	29
35-54	19	16	11	14	2	21
55+	24	26	17	17	3	10
Cinsiyet						
Erkek	18	19	17	15	3	18
Kadın	19	18	9	11	1	21
Yerleşim						
Kent	19	19	13	13	2	19
Kır	15	15	15	11	2	21
Çocuk						
Çocuğu var	21	20	16	15	2	15
Çocuğu yok	16	15	9	10	3	26
Çalışma durumu						
Çalışıyor	18	17	14	13	2	19
Çalışmıyor	20	20	13	14	3	20

Birden fazla yanıt verilebilir. Yaş 18-34 / 35-54 / 55+. Çocuk: hiç çocuğu olmuş olanlar (küçük ya da yetişkin). Çalışıyor: tam zamanlı, yarı zamanlı ya da kendi hesabına çalışanlar. Rakamlar % olarak.

Avustralya. Beş kişiden biri (%19) hiçbir kanalı izlemiyor.

Bu oran 35 yaş altında %29, 55 yaş üstünde %10. COP31'i en çok duyan kuşak ile televizyonu en çok izleyen kuşak aynı. Gençlerin üçte birine yakını hiçbir kanalı izlemiyor.

Frekans Tabloları

Soru ve Frekans Tabloları

Veri analizi ve rapor yazımı: Ali Karakaş & Ebru Şener, Synesis Agora, www.synesis.com.tr

Veri toplama ve saha çalışması: Norstat, https://norstat.co/